

Hans Brans

Een zee van land en nergens een oever



een liefdesdrama

Een zee van land en nergens een oever

© Hans Brans
Weidum, 2017

Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd of opgevoerd zonder schriftelijke toestemming vooraf van de rechthebbende.

Aanvragen over rechten kunnen worden gericht aan:

Auteursrechtenbureau Stichting Bredero
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
075-6409076
info@stichtingbredero.nl

v. 6.0 NL

Een zee van land en nergens een oever

THEATER

Het verhaal

De Amsterdamse Simone koopt een dorpskroeg ergens op het platteland. Het café functioneert ook als dorpshuis en Simone wordt met open armen ontvangen. Maar Simone, begin veertig, en moeder van Ruben, wordt verliefd op een boerenzoon van net twintig.

Sjoerd heeft pas de boerderij overgenomen van zijn vader, nadat die een ernstig ongeluk met zijn trekker kreeg. Samen met zijn moeder runt hij nu het boerenbedrijf. Maar zijn moeder ziet de relatie met Simone niet zitten en zet hem voor het blok.

In het dorp neemt de weerstand tegen Simone toe als sommige ondernemers haar ervan verdenken dat zij haar eigen plannen er bij de gemeente doordrukt. In een tumultueuze dorpsvergadering weet Simone het pleit te winnen, maar Sjoerd behouden blijkt lastiger.

‘Een Zee van Land’ is een hedendaags dorpsdrama en tegelijk het verhaal van een hartstochtelijke, onmogelijke liefde. Een theaterstuk met muziek en zang, met indrukwekkende beelden, tragische momenten, maar ook met veel humor.

Over de auteur

Hans Brans is vanaf begin jaren negentig actief in Friesland als toneelschrijver, dramaturg, en recensent voor de Leeuwarder Courant. Hij schrijft ook in opdracht en publiceert regelmatig over theater en dramaturgie.

Een overzicht van zijn werk is te vinden op www.hansbrans.nl .

Personages

(in volgorde van opkomst)

Sjoerd Veldman	20, bassist, boer
Pete (Piet)	ong. 62, boer in Iowa, V.S.
Anny (Annie)	ong. 60, zijn vrouw
Nynke van der Veen	19, zingt
Geert Bruinsma	23, gitaar
Bart Kuijpers	23, drum en/of toetsen
Saskia de Boer	40, buurvrouw en consulent bij het Agrarisch Advies Centrum
Simone van Dam	42, caféhoudster
Remco Wassenaar	ong. 45, makelaar
Ruben Meijer	14 of 15, zoon van Simone
Rein Veldman	58, oud boer, vader van Sjoerd, invalide
Arend de Jong	ong. 64, voorzitter van het dorpsbelang
Kees Zwart	ong. 50, veehandelaar, voorzitter biljartvereniging
Gea Veldman-Brouwer	55, boerin, moeder van Sjoerd
Wiesje Zeilstra	20, barmeisje
Betty Dolman	koorlid 1, voorzitter toneelvereniging
Tineke Vermeulen	koorlid 2
Pita Wolters	koorlid 3
Klant 1	
Klant 2	
Leverancier	
Martin Veldman	18, broer van Sjoerd
Rianne Veldman	16, zusje van Sjoerd
Kor Koning	voorzitter kaatsvereniging
Ben van der Veen	vader van Nynke, boer, biljarter.
Jakob van der Meer	aannemer
voetballende jongetjes	
Italiaanse gids	
Amerikaanse toerist	ong. 68
Vrouw van de toerist	ong. 64
Mysterieuze vrouw	
Oude Italiaanse heer	
Hulpverleners	

EERSTE DEEL

SCÈNE 1 – Iowa, proloog

(Op de achtergrond van het toneel staat een levensgrote, halfronde wand van een mestopslag, met daarin de sporten van een brandtrap. Voor op het toneel is een gezellig zitje, met twee plastic tuinstoelen en een tafeltje. Op het midden van het toneel staat een man in een oranje veiligheidspak. Zijn ogen zijn te zien achter het vensterglas van zijn oranje helm. Op de helm, of ergens op zijn pak, staat een doodskop. We horen zijn moeizame ademhaling in de lucht.)

(STEM VAN) SJOERD

een zee van land en nergens een oever
een wind die wacht met waaien
een vuur dat wacht op wind
grond die wacht met opengaan
Simone waar ben je?
Waar moet ik gaan?
Wat ik was heb ik verlaten
en zij is van mij weg gegaan
Storm steek op
vuur brandt
land open je en neem mij op
laat mij gaan
wat ik was heb ik verlaten

(Er steekt een wind op. Vanaf links horen we de stem van Pete en even later vanaf rechts die van Anny.)

PETE

Sjoerd, where are you? Sjoerd!

ANNY

Pete! I think there's is a storm coming!

(Pete komt op, een potige boer van rond de zestig in spijkerbroek, geruit hemd, baseballpetje. Hij heeft een waterpomptang in zijn hand.)

PETE

Here you are. I've been looking for you all over the place. How the hell did you manage to get in that suit on on your own?

(Anny komt op, begin vijftig, een moederlijke, maar vlotte vrouw. Ze draagt een koffiepote en kopjes.)

ANNY

O, here you are. They said on the radio, that there was a tornado coming. Does he really have to wear that silly suit?

PETE

Don't worry woman. I checked and it's moving down south. Hey Sjoerd, you wanna see a real American tornado from up there? We got them here on the plains in Iowa every season.

ANNY

Shouldn't we talk Dutch when he's around? I mean his English is better than our Dutch and we could catch up a bit.

PETE

You're right, vrouw. Just gotta find the switch in my head. Uhh... Sjoerd. Kijk, hier heb je 'n.. eh.. monkey-wrench. Sorry, can't find that switch right now. *(geeft hem de waterpomptang)*. Now, the thing is, the manure that is coming out, can't ..

ANNY

Zullen we niet eerst een bakje doen? Voor het begint te stormen?

PETE

Eh.. 'Een lente zonder stormen is als een vrouw zonder vormen.'

ANNY

(ze lachen) Hij kan het nog!

PETE

Sjoerd heeft nou dat pak aan. Goed, je klim erin en at the bottom there is a red, eh een rode en een groene... how do you say? Faucet. Ja? Die rode draai je dicht en de groen draai je open. Not the other way round, bliksem.

(Sjoerd knikt. Dan draait hij zich om en klimt omhoog).

ANNY

Moet hij nou echt dat rare pak aan, Piet. Dat ding is toch helemaal leeg.

PETE

Safety first. There can always be gasses heavier than air. You remember the eldest son of the Steinbachs?

ANNY

Yes, I remember. Toen zijn vader the farm niet meer kon houden, heeft die jongen zich toen niet.. hoe zeg je dat...? Aan kant...?

PETE

Van kant gemaakt. Aan de hanenbalk.

ANNY

Sst. The boy!

PETE

More farmers kill themselves than drugaddicts. He has got to get to terms with these things. Iedere boer moet dat. Hee Sjoerd, hoe is het uitzicht daar boven? Fabulous, no? *(Sjoerd staat boven aan de rand. Hij knikt.)* Je kunt hier twintig mijl ver zien. En de helft is van mij.

ANNY

Het land is niet van ons. Het is Gods aarde.

PETE

Annie heeft gelijk Sjoerd. Wij mogen er alleen maar op even op rondlopen. En er dan in liggen. Zie je de tornado ook?

(Sjoerd tuurt de horizon af. In de verte horen we zacht een onheilspellend geluid.)

SJOERD

een zee van land en nergens een oever
een wind die wacht met waaien
een vuur dat wacht op wind
grond die wacht met opengaan
Simone waar ben je?
waar moet ik gaan?
wat ik was heb ik verlaten
en zij is van mij weg gegaan
storm steek op
vuur brandt
land open je en neem mij op
laat mij gaan
wat ik was heb ik verlaten

PETE

Zie je haar? *(Sjoerd schudt zijn hoofd.)* No jongen, ga d'r maar in. Dan is het maar gebeurd. Annie wacht met de koffie.

(Sjoerd zwaait even en verdwijnt dan in de put. De boer en boerin zien elkaar even aan.)

What is the matter with that boy? He is here for a week now, but he doesn't say much.

ANNY

Ik heb geprobeerd om met hem te praten, laatst. Zijn vader was boer in Friesland, maar zijn jongere broer heeft de boerderij overgenomen, heb ik begrepen. En toch is Sjoerd een echte boer.

PETE

Misschien had hij een meisje? Was zij catholic en zijn ouders niet.

ANNY

Dat was in onze tijd zo. Nee, dit is wat anders. Ik weet niet. *(pauze)* Go get another chair. He'll like the applepie.

(Pete gaat links af, Anny rechts. Als het toneel leeg is horen we weer even het vreemde geluid. Dan komt Pete op met een derde tuinstoel. Hij zet de stoel neer, kijkt om zich heen, vertrouwt het niet, klimt dan plotseling vlug de brandtrap op. Boven aan de rand schreeuwt hij:)

PETE
Annie!

ANNY
(komt vlug op, met appeltaart. Pete is in de tank verdwenen.)
Sjoerd! Jongen!

(Ze draait zich af van de tankwand, richting publiek. Bevriest met de appeltaart in haar handen, laat de schaal dan vallen.)

Lied: The Flying Cows met 'Storm in de stilte'

We horen – en zien misschien - het bandje 'The Flying Cows' met Nynke als zangeres, Geert op leadgitaar, Auke op ritme gitaar of toetsen, Sjoerd op bass en Berend op drums. Het begint met het mysterieuze geluid dat al eerder te horen was.)

NYNKE
als alles is verdwenen
en iedereen is weg gegaan
als de deuren open staan
en alle winden zijn gaan liggen
als alle woorden zijn gevlogen
en geen gebaar nog wordt gezien
dan zie ik ook mezelf niet meer staan
dan zijn mijn ogen blind
en kleur is zelfs geen herinnering

het land ligt als een zee van stilte
in het donker licht
er zijn geen grenzen, geen gebied
niets stuit meer mijn blik
niemand kijkt nog door mij heen
ik ben hier niet
ik ben hier niet

Aan de einder kruipt een storm
door het oog van de naald
o, kom naderbij
storm steek op
kom naderbij
waai wind, waai
en raas en raas en raas

eindelijk komt nu de horizon naar mij
storm steek op
kom naderbij
raas storm, raas
waai wind, waai
en neem mij op
blaas mij van mijn sokkel
begraaf me in de wolken
verpulver mijn stenen hart
striem mijn dode huid
en neem mij nu apart

En als ze dan gaat liggen
als ze eindelijk is uitgeraasd
als de stilte weer is neergedaald
en alles is vergaan
en ook de storm in mij
ophoudt te bestaan
komt er dan misschien
misschien, misschien
een nieuwe leegte
en een nieuw begin?

SCÈNE 2 – Op nieuw beginnen

(Lege gelagkamer van wat ooit het dorpscafé was. Alleen de bar staat er nog en een verdwaalde stoel. Saskia, een hoog zwangere vrouw van midden dertig, veegt moeizaam met stoffer en blik de scherven met appeltaart van de vloer en gaat dan af naar de keuken. Meteen daarna horen we hoe Remco Wassenaar met moeite de voordeur open krijgt. Hij komt op, gevolgd door Simone. Wassenaar is een glatte jongeman van eind dertig in hemdsmouwen, gewapend met een mapje of tablet. Simone is begin veertig, aantrekkelijk, zelfverzekerd, maar ook praktisch. Bij de rondleiding let ze goed op, probeert voor zichzelf een inschatting te maken, maar observeert onopvallend ook Wassenaar, die stiekem wel gecharmeerd is van Simone.)

WASSENAAR

U moet er natuurlijk wel rekening mee houden dat het pand al drie maanden leeg staat. Er is hier sindsdien niemand meer geweest. Er is geen onderhoud meer gepleegd, niet schoongemaakt, dus vandaar dat het misschien een beetje muf ruikt.

SIMONE

Ik vind het wel meevallen.

WASSENAAR

Dat dacht ik ook. En als zo'n ruimte helemaal leeg en kaal is, dan oogt het ook kleiner dan het in werkelijkheid is. Dat is een optisch bedrog waarvan de meeste mensen zich niet bewust zijn. Die

denken als iets leeg is oogt het ruimer dan wanneer het vol staat, maar de leegte maakt het juist kleiner.

SIMONE

Ik vind het wel meevallen.

WASSENAAR

Mooi. Nou, u herkent het wel van de foto's neem ik aan. Dit was dus de gelagkamer, met daar de bar en daar de deur naar de keuken. Professionele keuken. Gaan we zo dadelijk even bezien. Daar is de trap naar boven.

SIMONE

Ik zie het.

WASSENAAR

Met het woongedeelte, ruime woonkamer, drie slaapkamers en de natte cel.

SIMONE

De natte cel.

WASSENAAR

Wat zei ik?

SIMONE

Waarom zijn de vorige bewoners eigenlijk vertrokken?

WASSENAAR

Dat durf ik niet een twee drie te zeggen. Ik vermoed dat.. Ja, het is natuurlijk toch een klein dorp, Randum. Met vijf- zeshonderd inwoners kun je in de horeca moeilijk een rendabele bedrijfsvoering voeren. Maar goed, u komt zelf uit de horeca-wereld heb ik begrepen, dus dat hoef ik u niet te vertellen.

SIMONE

Nee hè?

WASSENAAR

Maar als u rust en ruimte zoekt voor een bescheiden prijs dan is dit natuurlijk een ideale plek. Als u de bar hier weghaalt en in de achtermuur een groot raam laat inbouwen dan kunt u hier een fantastische living realiseren. Met uitzicht op de vrije natuur.

SIMONE

Horen weilanden bij de vrije natuur?

WASSENAAR

Nou, in zekere zin.

SIMONE

Hoe praten ze hier eigenlijk?

WASSENAAR

Hoe bedoelt u? Gewoon Nederlands hoor. Dat verstaan ze hier prima.

SIMONE

Maar dit is boerenland, een streek met historie. Daar praten ze toch niet allemaal zo beschaafd als u?

WASSENAAR

Ik ben hier anders geboren en getogen. En u?

SIMONE

Amsterdamse, geboren en getogen. Maar niet gepokt en gemazzeld.

WASSENAAR

Uh..?

SIMONE

Niet uit de Jordaan, zal ik maar zeggen. Het lijkt me leuk om een beetje de taal van de mensen hier te spreken.

WASSENAAR

Ah. Ja, dat is altijd ... mooi. En u wilde hier... alleen wonen?

SIMONE

U bedoelt: 'zonder heer'?

WASSENAAR

Nou.. uh.. ja.. ik bedoel..

SIMONE

Nee, met heer. Eentje. Van veertien.

WASSENAAR

O?

SIMONE

Mijn zoon Ruben.

WASSENAAR

Aha.

SIMONE

Met zo'n heerschappij lig je bij de andere heren wat minder in de markt, maar daar zit ik niet zo mee.

WASSENAAR

O zo. Ja ja. Nee nee.

(Op dat moment klinkt vanuit de keuken het geluid van een gebroken schoteltje en een ijselijke kreet. Wassenaar en Simone kijken elkaar verschrikt aan. Wassenaar gaat naar de keuken, maar krijgt de deur tegen zijn neus als een hoogzwangere Saskia de gelagkamer in stormt.)

SASKIA

In rat! In rat!

(Ze rent naar de enige stoel, zet hem overeind en klimt er moeilijk boven op.)

SASKIA

O, hallo. Neem me niet kwalijk. Er zit een rat. Hij rende die kant op. Zo'n beest. Sorry hoor. U komt het café bekijken? O, jeetje mineetje, ik kan niet tegen ratten. Ik kan een boel hebben. Dooie schapen, misgeboortes van kalfjes, zulke paardenlullen – doet me niks. Maar geen ratten. Absoluut geen ratten. En ook geen muizen.

WASSENAAR

Mevrouw, hoe komt u in dit pand?

(Er vliegt wat over de vloer)

SASKIA

(gilt) Daar loopt-ie! Dáár. Hij zit achter de bar!

(Wassenaar en Simone schrikken en weten niet goed waar ze moeten lopen. Dan gaat Simone snel naar de keuken en komt even later terug met een bezem. Terwijl Wassenaar op Saskia let om te zien waar hij niet moet lopen, gaat Simone achter de rat aan en verjaagt hem naar de keuken. Even later is ze terug uit de keuken.)

SIMONE

Hij is naar buiten. Ik heb de achterdeur open gezet.

SASKIA

O, god zij dank. Hèhè.. Dankjewel.

WASSENAAR

Mevrouw. Ik zou het op prijs stellen als u mij vertelt wat u hier doet.

SASKIA

Ben jij d'r niet een van Wassenaar? Jah, dat zie ik zo. Remco niet? Ik heb jou nog meegemaakt in de korte broek. Toen ging ik met jullie oudste. Dat was geen succes. Hoe is met je vader? Nog altijd last van de plasser? Ik zal me even voorstellen, Saskia de Boer, van hiernaast. Je weet toch wel dat ik een sleutel van de achterdeur heb? Iemand moet hier de boel toch een beetje in de gaten houden.

WASSENAAR

Nee, daar was ik niet van op de hoogte.

SIMONE

Zullen we haar er even af helpen?

(Saskia hangt om Simone haar hals als die haar van de stoel helpt. Wassenaar assisteert onhandig. Saskia wordt op de stoel geplaatst.)

SASKIA

Hè, hè. Ik zit. Pffh. *(geeft Simone een hand)* Au! Saskia au de Boer. Au.

SIMONE

(trekt haar hand snel terug.) Sorry. Heb ik u pijn gedaan?

SASKIA

Nee, dat is die daar. Soms denk ik dat het een tweeling is en dat ze aan het kickboksen zijn.

SIMONE

Wanneer ben je uitgerekend?

SASKIA

Over vier weken. Heb je zelf ook kinderen?

SIMONE

Een. Ruben. Hij is veetien.

SASKIA

Dit wordt mijn derde. En de laatste, als het aan mij ligt. Maar ja, mijn Douwe zit in de bagger en als die thuiskomt heeft hij een maand droog gestaan. Je weet hoe het gaat.

SIMONE

Ik kan me er iets bij voorstellen.

WASSENAAR

Goed. Zullen wij verder gaan mevrouw Van Dam? Ik heb hier straks nog een gegadigde.

SASKIA

Hier? Er is in het half jaar dat het hier leeg staat nog geen hond geweest voor dit krot. En nou ineens twee? *(tegen Simone)* Het is gewoon een truc, hoor. Typische makelaarstruukom de prijs op te drijven. Ik wil me er niet mee bemoeien, hoor...

WASSENAAR

Doe dat dan ook niet.

SASKIA

... maar waarom zou een leuke vrouw als jij... – of zit er nog een man aan vast?

SIMONE

Nee. Alleen Ruben.

SJOUKE

... waarom zou die in deze uithoek in vredesnaam een kroeg willen beginnen? Randum is een mooi dorp, hoor. Lieve mensen. Op in paar na. Lusten graag een slokje. Maar ja, ze hebben nogal eens heibel.

WASSENAAR

(moedeloos) Mevrouw wil geen café, ze wil hier wonen. Mooi, ruim, rustig. Zonder dat de burens je voortdurend op de lip zitten. Maar dat kunnen we nu wel vergeten denk ik.

SIMONE

Meneer Wassenaar, ik heb een besluit genomen.

WASSENAAR

Daar was ik al bang voor.

SIMONE

Ik heb –

(Het mobieltje van Wassenaar gaat af.)

WASSENAAR

Neem me niet kwalijk. Ik moet deze even nemen. Wassenaar. Ja. Nee. Geen sprake van. Haal er eerst vijftig af en dan eventueel nog tien. Verder wenst de verkoper onder geen beding te gaan. Nee, dat weten zij niet.

(hij loopt al pratend via de keuken naar buiten).

SASKIA

Jammer, ja. Heel jammer. Maar wel verstandig.

SIMONE

Buurvrouw Saskia! Ik koop het! Ik koop het! Ik koop het!

SASKIA

Echt waar?

SIMONE

Nee hier! Dit hier! En ik maak er een café van waar het hele dorp komt. Ik heb al een naam: 'De Lachende Koe'. Met daar een nieuw podium en daar een vergaderruimte. En avonden voor jongeren. Een middag voor ouderen. Een ochtend voor vrouwen. Ik heb het allemaal al lang en breed berekend. Het kan uit. Het kan. Als ik een ton er af krijg kan ik de boel verbouwen en zing ik het minstens een jaar uit.

SASKIA

Een nieuw café.. Dat zou voor het dorp geweldig zijn. Er gebeurt hier niks meer. Maar hoe ben je daar zo zeker van?

SIMONE

In Amsterdam heb ik vijf kroegen gerund. Omzet berekenen, klantgebied bepalen, onderhandelen met de brouwerij. Ik had het in mijn vingers, tot ik me over de kop werkte. Ik wil dit hier. Een nieuw begin. Kletsen met de klant. Iets doen voor de buurt. Een dag vrij. Tijd voor Ruben. Tadadiedeljee. *(ze danst door de ruimte)*

SASKIA

Maar hoe krijg je die ton eraf bij Remco?
(Wassenaar keert net terug)

WASSENAAR

Welke ton? Waar af?

SIMONE

(Neemt hem mee in haar walsje) Ik koop het! Een ton eraf en hier komt de mooiste, leukste kroeg van de hele streek.

WASSENAAR

Een ton eraf? Een ton? Dat zal niet gaan. Daar stemt de koper nooit mee in. Tien misschien of twintig. Maar echt geen honderd.

SIMONE

(blijft stokstijf staan, maar houdt Wassenaar vast)

Luister Remco Wassenaar. De trap kraakt, de vloer is rot, de keuken is aftands en de ratten rennen door de kieren en de gaten. Zes maanden is hier geen kandidaat koper geweest en die komt hier de komende zes maanden ook niet. Ik kan wachten, maar jij hebt geen keus.

WASSENAAR

Praten kan altijd. Maar ik geef u weinig kans.

SIMONE

(loopt weg, knipoogt en steekt haar duim op naar Saskia, zonder dat Wassenaar het ziet.)

En nu moet ik Ruben op halen. Dag buurvrouw! Tot later!

(Wassenaar sjokt achter Simone aan naar buiten. Saskia staat moeizaam op en sloft ook af.)

SASKIA

Tot ziens dan maar, buurvrouw Simone. Au, au. Dat is echt in nieuw begin. Au. Rustig daar jullie. Af! Koest! Lig!

SCENE 3 – **Verbouwing, verhuizing, opening**

(Alle spelers doen in deze scène mee: ze verbouwen, verven, verhuizen, helpen met de inrichting, maken kennis, uiten hun bewondering of twijfel en heffen tenslotte het glas bij de opening. Die handelingen zijn vaak gelijktijdig of heel snel na elkaar. Spelers gaan af en komen het volgende moment in een andere rol weer op. De teksten zijn van verschillende kanten uit luidsprekers te horen, maar zelden tegelijk met de handeling. Tijdens de handeling 'mimen' de spelers de tekst. Het geheel geeft een licht chaotische indruk van een grote bedrijvigheid en een versneld tijdsverloop.

Saskia 'verliest' halverwege haar buik en is even later met een pop(pe) te zien. Sjoerd helpt ook even mee en hem valt Simone op als een bijzondere vrouw. Zij ziet hem niet.)

- a) *(makelaar, met bloemen:)* U bent een taaie, mevrouw. / Geen ouwe taaie hopelijk.
- b) Nou had ik gedacht: hier de bar, daar een vergaderzaal, en daar het toneel / *(Ruben:)* En hier een discovloer!
- c) Ik kan het wel dichtkitten, maar dan zit u er over een jaar weer mee. / Dat zien we dan wel weer.
- d) *(boven boorlawaaï uit)* Dat gat moet aan die kant! /
- e) Dat is niet best, mevrouwtje / Dat zeggen jullie altijd.
- f) As-ze de tegels niet leveren, dan sta ik machteloos. / Het komt goed, mevrouwtje, het komt goed. / Ja, ja. Maar wanneer komt het goed?
- g) Daar staat toch duidelijk: NAT.
- h) Dat ziet er heel anders uit, of niet dan? / *(Simone:)* Nee, ik wil het biljart niet aan een kant verhogen, ik wil een vlakke vloer.
- i) De Lachende Koe – wie bedenkt zo iets?
- j) Waar moet dit komen? / Die kant op. / Aan de kant! Aan de kant! / Sta ik in de weg?
- k) Au! Au! / Waar zijn de pleisters? / Pleisters, pleisters, pleisters!
- l) Breekbaar? Waar staat dat? / Hier, aan de onderkant. / Wie zet dat nou aan de onderkant?
- m) Help even met die slingers, wil je?
- n) Dat ziet er schitterend uit. / Wie had dat ooit gedacht. / Prachtig, prachtig, prachtig.
- o) *(voorzitter:)* Eindelijk heeft ons dorp weer een plek waar dat wij terecht kunnen. / U bent onze redding. / Ik hoop zo dat u het redt.
- p) Heb je dat nieuwe biljart gezien? Hartstikke scheef / Wat dacht jij dan? Tweedehands natuurlijk. / Komt dat niet uit een of andere failliete dorpskroeg? / De een zijn dood, de ander zijn brood.
- q) Ik moet nog zien of dit wat wordt / Die kan hier nooit aarden. / Ze zal wel moeten. Ze heeft toch klanten nodig.
- r) Heeft ze geen man? / Dat kind moet toch ergens vandaan komen? / Vast een moetje. / Niet dat ik er iets op tegen heb, hoor, maar ze kon wel op vrouwen vallen.
- s) Ik gun ieder het zijne hoor, maar De Vries heeft het hier ook niet gered. Hoe zou zij dat dan wel kunnen? / Misschien heeft ze nog neveninkomsten. / Een wietplantage onder de vloer? / Of een winkeltje onder de toonbank. / In de oude bedstee zal je bedoelen. *(gelach)*
- t) Hier, op deze plaats heeft mijn overgrootvader nog een gouden horloge gekregen. *(Ruben:)* gekregen? Van goud? / Met fietsen. / Toen hadden we nog een rondje om de kerk. / De Ronde van Randum. / Met heel veel rondjes bier.
- u) Jongens, er is wat te drinken!

- v) *(Simone:)* U wou mij wat zeggen? / *(dialect)* Asseneestie fordeferdysje rau, dan kossenie kwinseli pode pau / *(S.:)* Wat zegt-ie? / Dat je vroeg of laat met de billen bloot moet, geloof ik. / *(S.:)* Dat zou die wel willen ja.
- w) De Commissaris van de koningin is hier nog geweest in 1968 / Ja, mar die was verkeerd gereden.
- x) En dan je hier zo'n man met een trekzak en dan was daar de dansvloer. / Slijpen noemden we dat / Ja, ja, het voorspel voor heel wat kindjes is hier begonnen, om het zo maar eens te zeggen.
- y) Zou de burgemeester niet komen om het nieuwe dorpscafé te openen? / Die is verkeerd gereden, heb ik begrepen. / Kees Zwart heeft hem vast de verkeerde kant op gestuurd.
- z) Is alles klaar? / Alles klaar!? / Ja hoor. / Alles is klaar! / We kunnen los!

(Aan alle drukte komt vrij plotseling een eind als iedereen met een glas in de hand in een kring rondom Simone en de voorzitter van het dorpsbelang staat. Stilte.)

AREND DE JONG

Mevrouw Van Dam, ik denk dat ik uit naam van het hele dorp spreek als ik zeg:

ALLEN

Welkom in Randum!

SIMONE

Dank jullie wel! Voor alles wat jullie gedaan hebben: heel hartelijk dank! Het eerste rondje is van De Lachende Koe.

ALLEN

Proost!

(zingend en in polonaise gaat iedereen af.)

SCÈNE 4 – **Wie is die jongen?**

(Een tijd later. Ruben zit aan een cafétafel zijn huiswerk te maken. Hij leest een script. Boven loopt Simone te stofzuigen, ze verdwijnt in haar eigen kamer, maar het geluid is nog goed te horen. Even later gaat ze naar die van Ruben. Buurvrouw Saskia komt opgewonden binnen.)

SASKIA

Dag Ruben. Is je moeder er?

RUBEN

(buiging) "Mijn god!

De zon verbleekt op deze schitterende lentedag nu al haar stralen op haar gericht zijn.

Mijn knieën knikken, mijn hoofd duizelt en alles om mij heen wordt zwart.

In deze diepe nacht straalt slechts een enkele ster aan het firmament, de hare.

Alles wat kleur heeft is uitgedoofd en bloost alleen nog op haar wangen.
Zelfs de kerkklok zwijgt bij het horen van haar lichte tred en de wind ruist alleen nog in het ritselen van haar rokken.
Hoe spreek ik haar aan?"

SIMONE

Ruben!! Je zou je rotzooi opruimen!

RUBEN

"Gaat u ter kerke, schone maagd?" 'Ter kerke?'

SASKIA

Maagd? Ikke?

RUBEN

En dan terzijde: "O, dat zij het was, die al mijn zonden weg kon wassen."

SASKIA

Zo jongeman. Zit je bij het toneel tegenwoordig?

RUBEN

Jongeman? Ouwe lul zul je bedoelen. Ja, ik zit op de Jeugtheaterschool, wist je dat niet? We gaan misschien een stuk doen van Faust. Hoe heet het ook al weer? Goethe! O, nee dat is de schrijver. Nou ja, een bewerking natuurlijk want deze ouwe meuk is niet te pruimen.

SASKIA

En wie ben jij?

RUBEN

Ik hoop dat ik die ouwe vent wordt die dat jonge meisje versiert. Of anders de duivel. Daar heeft hij een deal mee gesloten, zodat hij alles kan krijgen wat hij hebben wil en dan verleidt hij haar met mooie praatjes en als ze dan zwanger is laat hij haar barsten.

SASKIA

De schoft.

SIMONE

Precies m'n vader, zeg maar. Als 'ervaringsdeskundige' ben ik geknipt voor die rol.

(Boven stopt het geluid van de stofzuiger. Simone komt uit Rubens kamer en gooit zijn spullen van de trap.)

SIMONE

Ruben Meijer! Jij zou gisteren dat stinkhol van je opruimen. Dat heb je beloofd en je hebt er geen moer aan gedaan. Hoe moet ik hier nou zuigen? O. Hallo Saskia.

SASKIA

Hallo.

RUBEN

Niet mijn skateboard! Niet mijn skateboard. Die heb ik van papa gekregen.

SIMONE

Ik heb je gewaarschuwd. Als jij je rotzooi niet opruimt, dan flikker ik het gewoon weg.

RUBEN

Niet doen. Verdomme! Kutwif. Ik haat je.

(rent met het skateboard de trap op en smijt met een klap de deur van zijn kamer achter zich dicht.)

SIMONE

Oh nee... Sorry.

SASKIA

O, ik herken het helemaal hoor. Onze Jenny was ook zo.

SIMONE

Ik pak het ook helemaal verkeerd aan. Ik moet hem niet zo op z'n huid zitten. Hij heeft het al zo moeilijk op school, en hier is het allemaal nieuw en anders voor hem. Ik moet contact met hem houden.

SASKIA

Jaah, precies. Dat is het.

SIMONE

Waar kwam je eigenlijk voor?

SASKIA

Nou, ik heb goed nieuws voor je, denk ik.

(Op dat moment barst een oorverdovende heavy metal los vanuit Rubens kamer.)

SIMONE

O ja? *(negeert de herrie)* O JA?

(Simone loopt naar Saskia)

SASKIA

We gaan een dameskoor oprichten!

SIMONE

Wat voor oor? Ik hoor het niet. Ruben, zet die teringherrie zachter!

SASKIA

(gilt) Een dameskoor!

(De muziek stopt abrupt.)

SIMONE

(gilt) Een dameskoor? O. Een dameskoor. Wat leuk.

(de muziek begint weer. Saskia en Simone converseren schreeuwend)

SASKIA

Betty, Tineke en ik gaan een koortje oprichten voor vrolijke, overspannen huisvrouwen. Boerinnen, duobaansters, mantelzorgsters – vrouwen van boven de 40, die er uit moeten. Even een keel op zetten. Vroeger noemde we dat plattelandsvrouwen, maar die term is besmet. Ik ken de meesten via mijn werk. En we wilden hier oefenen, als jij het goed vindt. Dan heb je weer wat inkomsten.

SIMONE

Natuurlijk! Wat geweldig. Wat doe je dan voor werk?

SASKIA

O, ik werk als consulente bij het Agrarisch Centrum Noord Nederland. Morgen is mijn zwangerschapsverlof voorbij, maar ik wil er wat leuks bij doen. Lekker de zorgen van je af zingen.

SIMONE

Saskia, jij bent mijn steun en toeverlaat. Zonder jou zou ik het hier niet redden.

(Ze geeft haar spontaan een zoen. Op dat moment komen Geert en Sjoerd binnen.)

En nou heb ik er genoeg van. *(Simone rent naar boven.)*

Ruben! Zet die pokkeherrie uit of ik trap de deur in!

(spreekt zich zelf toe.) Nee Simone. Nee Simone. Nee Simone.

Ruben, ik heb bezoek. Saskia en ik kennen nog geen gebarentaal, maar we gaan het leren. Please?

(muziek iets zachter). Dan maak ik vanavond patat voor je, met frikandel. *(muziek harder)*.

Nee Ruben, ik wil je niet omkopen. Ik wil alleen contact met je *(muziek nog harder)*.

Argh! Rotjong! *(muziek knalhard)* Rotjong, rotjong, rotjong!

Nee Simone. Nee Simone. Niet doen.

(Muziek plotseling uit. Iedereen wacht in spanning, een tijdlang gebeurt er niets. Dan doet Ruben de deur op een kier.)

RUBEN

Twee frikandellen. *(sluit de deur.)*

SIMONE

Oké oké oké. Mag je moeder een zoen van je? Nee natuurlijk. *(schreeuwt)* En ruim verdòmmie die troep op!!

(loopt terug, ziet nu Geert en Sjoerd pas.)

Heren! Waarmee mag ik u van dienst zijn? Kopje koffie? Voor pils is het nog wat vroeg.

GEERT

Eh, ja. Kijk, het zit zo ... – . Was Saskia niet eerst?

SASKIA

Ben je al open dan?

SIMONE

Nu wel.

GEERT

Nou, we zijn nog aan het werk. We komen alleen even wat vragen.

SIMONE

Een bakje koffie kan toch wel? Van het huis.

SASKIA

Zal ik even zetten? *(gaat al)*

SIMONE

Er staat een kan klaar in de keuken. Dankjewel Saskia. Je bent een engel.

(Saskia af)

Nou heren, zeg het eens.

GEERT

Nou kijk, het zit zo. Sjoerd en ik, en Bart en Nynke van der Veen, wij zitten in een bandje, 'The Flying Cows'. En we wouden hier repeteren. Maar we hebben geen geld.

SIMONE

The flying cows? Wat een leuke naam. Dan moeten jullie hier zeker optreden. En jij bent?

GEERT

Geert. Van de molen.

SIMONE

Geert van der Molen.

GEERT

Nee. Geert Bruinsma.

SJOERD

Van bij de molen.

SIMONE

O, op die fiets. Dus, Geert, jullie wilden...

(Donderend geraas uit de keuken. Saskia slaakt een kreet.)

SIMONE

'Tel uw zegeningen. Tel ze één voor één.' *(roept richting keuken.)* Geeft niks Saskia, ik wou toch andere kopjes kopen.

GEERT

Ik help haar wel even. *(af)*

SIMONE

(diepe zucht) Sorry hoor, ik moet even bij komen.

(Ze wijst naar boven, naar de keuken, wappert met haar handen, sluit dan haar ogen en met half geheven handen zucht ze diep en ademt heel langzaam uit. Sjoerd kijkt gefascineerd naar haar. Ze opent haar ogen, kijkt recht in die van hem, glimlacht. Het gesprek verloopt stroef.)

SJOERD

Hoi.

SIMONE

Hoi. Jij bent Sjoerd.

SJOERD

Hoi. Jij bent Simone.

SIMONE

Ik heb in Amsterdam vijf café's gerund als bedrijfsleider, maar een puber opvoeden is andere koek.

SJOERD

Ik vond het wel gave muziek.

SIMONE

Gaaf? Als je er geen gehoorbeschadiging van krijgt dan sterven je hersenen wel af. *(Sjoerd maakt een relativerend gebaar.)* Of maken jullie ook dat soort muziek?

SJOERD

Niet meer sinds Nynke bij de band is. Het is nou wat softer.

SIMONE

Aha. The female touch.

SJOERD

Wat?

SIMONE

De vrouwelijke ... hoe zeg je dat? Inbreng.

SJOERD

Inbreng?

SIMONE

Ja. *(pauze)* Hoe zou jij dat zeggen dan?

SJOERD

Ik zou het niet weten.

SIMONE

Nou ja. *(pauze)* Er zit wat bij je oor daar.

SJOERD

Oh dat...

SIMONE

Mag ik eens zien?

(Ze staat op en bekijkt de plek van dichtbij.)

SJOERD

Het is een litteken.

SIMONE

Ik dacht dat het een strootje was.

(Ze strijkt er even over met één vinger.)

SJOERD

Nee, het is een litteken.

SIMONE

Aha. Dat blijft je hele leven.

SJOERD

(pauze) Toen ik tien was ben ik een keer in het prikkeldraad blijven hangen.

SIMONE

Au!

SJOERD

Viel wel mee. Het is al zo lang geleden.

SIMONE

Hoe oud ben je nou dan? Ik bedoel eh.. – wat doe je voor werk? Of zit je nog op school? Nou ja, ik vraag maar raak. Dat hoef ik toch niet te weten?

SJOERD

Nee.

SIMONE

Nee. *(pauze)* Ik heb ook een litteken.

SJOERD
Ja?

SIMONE
Ja. Van het paard gevallen.

SJOERD
Sloeg het op hol?

SIMONE
Met gymnastiek. Toen was ik acht.

SJOERD
O, zo.

SIMONE
Jij gelooft mij niet, hè. Wil je het zien? *(gaat staan.)*

SJOERD
Nou huh...
(Ze kijken elkaar aan, pauze.)

SIMONE
Dat hoeft jij dan weer niet te weten.

SJOERD
Een andere keer graag.

(Simone gaat weer zitten. Ze kijken elkaar aan. Glimlachen naar elkaar.)

SIMONE
Afgesproken. Wat een raar gesprek hebben wij eigenlijk.

SJOERD
Best wel. Praat je altijd zo?

SIMONE
Nee, helemaal niet. En jij?

SJOERD
Ik wel.

SIMONE
O. Dus.. je speelt in een band. *(pauze)* Wat speel je?

SJOERD

Wat denk je?

SIMONE

(denkt na). Uhm.. Bas?

SJOERD

U mag door naar de volgende ronde.

SIMONE

Speel eens wat.

SJOERD

(kijkt onder zijn stoel) Volgens mij ben ik mijn gitaar vergeten.

SIMONE

Gewoon luchtgitaar.

SJOERD

Tuurlijk. Uh.. Even stemmen. Tom, tòm, tom. Komptie.

(Sjoerd speelt 'luchtgitaar' en broemt er een basritme bij. Na een pauze in het ritme horen we misschien het geluid van een echt bas erbij. Dat stopt voordat Sjoerd zijn 'solo' afrondt.)

SIMONE

Mooi....!

(Ze kijken een tijdlang naar elkaar, roerloos, met een glimlach. Totdat Saskia en Geert opkomen.)

SASKIA

En dan is er koffie.

(Saskia komt op met een kan koffie en een pak koffiemelk. Geert volgt met een dienblad met kopjes. Hij struikelt over de stofzuigerslang. De kopjes vallen.)

SIMONE

Ik heb ook nog kartonnen bekers.

SJOERD

Wacht maar. *(Hij ruimt met Geert de rommel op en beiden gaan naar de keuken.)*

SIMONE

Wie is die jongen?

SASKIA

Geert van-de-molen? Een beetje een rauwdouwer, maar wel oké.

SIMONE

Nee, die andere.

SASKIA

Sjoerd Veldman? Van Rein en Gea. Goeie knul. Hij neemt het bedrijf over van zijn vader. Die heeft vorig jaar een ongeluk gehad.

SIMONE

Wat voor bedrijf?

SASKIA

Onder zijn eigen trekker gekomen. Die laten ze dan rijden terwijl ze iets verstellen. Dat zie je zo vaak. *(zucht)* Wat zei je?

SIMONE

Wat voor bedrijf?

SASKIA

Melkvee natuurlijk.

SIMONE

Ja natuurlijk. Dus... Sjoerd...

(donker)

SCÈNE 5 – Praatje op straat

(Rein strompelt moeizaam naar een bankje dat uitkijkt over het land. In de verte sjokt een rij koeien voorbij. Je hoort het geluid van een trekker, dan het zwiepende geluid van een inpakmachine. Als Rein bij het bankje is, is het stil. Hij houdt het vast, maar wil niet zitten. Je hoort zijn stem via de luidsprekers. Wellicht gaat de tekst halverwege over in een lied dat gezongen wordt door Nynke)

REIN

Dit is het land dat mij heeft voortgebracht
Dit is het land waarop mijn voeten staan
waarop ik kroop en liep en rende
waarop ik lag met mijn lief in het hoge gras

Dit is het land dat mij heeft voortgebracht
dat ik in repen heb gesneden,
dat ik heb bemest en kaal gevreten
Dit is het land waarvoor ik om regen heb gebeden
dat ik heb vervloekt, geslagen, afgemat

Dit is het land dat mij alles heeft gegeven

en dat alles van mij heeft genomen
dat mij voedde, mij liet vallen en in stukken brak
Dit is mijn aarde, dit is mijn graf.

(Aan het slot gaat Rein op het bankje zitten, maar staat meteen weer op als hij Arend de Jong aan ziet komen, met ferme pas, tas onder de arm.)

AREND

Ah, Veldman. Even een ommetje maken? Hoe is het ermee?

REIN

Ach..

AREND

Alles goed thuis?

REIN

Ach..

AREND

En op de boerderij?

REIN

Ach ja.

AREND

Sjoerd heeft er geloof ik wel slag van.

REIN

Ja zeker. Het is een goeie jongen. wol.

AREND

En kan de vrouw het allemaal wat aan?

REIN

Jawel.

AREND

Maar je mist het natuurlijk wel.

REIN

Ach. Men moet het nemen zoals het komt.

AREND

Jazeker, jong.

REIN

Ja.

AREND

Mooi dat je nou ook in het Dorpsbelang zit.

REIN

Je moet wat niet?

AREND

Het maakt het voor mij als voorzitter ook gemakkelijker. Heb je de stukken wel gekregen?

REIN

Nou, ik ben niet zo handig met van die computers.

(Kees Zwart komt aangefietst.)

KEES

Goeiedag.

AREND

Goeiedag Kees.

REIN

Dag Kees.

KEES

Is het die ambtenaren bij de gemeente nu helemaal in de bol geslagen?

AREND

Ja, ik had het er net over met Veldman.

REIN

O ja?

AREND

Al het vrachtverkeer in het dorp willen ze verbieden. Gewoon, boem pats. Er moet een verbindingsweg bij jullie achter het erf komen voor de melkwagens. En bij het café komt er dan een picknick plek voor fietsers en voor bootjesmensen en zo.

REIN

O ja?

KEES

En dat komt allemaal uit de koker van dat mens uit Amsterdam. Zij heeft dat bekokstoofd. Ik weet het van Donkerbroek z'n broer. Die zit bij Burgerzaken, en die heeft haar daar gezien.

REIN

Hoezo dan?

AREND

Die wil er een slaatje uit slaan, natuurlijk. Geen vrachtverkeer in het dorp, meer toeristen op de fiets en dan dat bootjesvolk van 't zomer. Die kunnen dan bij haar aanleggen voor een consumptie in *(lacht cynisch)* 'De Lachende Koe'.

REIN

Aha. Ik snap het. Maar.. wat is daar eigenlijk op tegen?

KEES

Snap je dat niet Rein? Ik probeer hier mijn hoofd boven water te houden met een veevervoer bedrijf. Waar moet ik straks mijn drie wagens neer zetten als ik verdorie niet eens mijn eigen erf op kan komen?

REIN

Daar zullen ze toch wel rekening mee houden?

KEES

Niet als het aan haar ligt.

AREND

En dan nog. Ik denk niet dat wij hier aan dat soort toestanden behoefte hebben. Al dat vreemde volk in het dorp. Het gaat de gemeenschap een boel geld kosten en wat levert het nou helemaal op?

KEES

Ze is import hè. Dat verklaart een hoop.

REIN

Natuurlijk. Maar... nou ja.. ik weet niet.

AREND

Die ligt hier niet goed. Er is nou al praat over haar in het dorp. Kun je nagaan.

REIN

Wij praten toch ook over haar?

KEES

Dat bedoelt hij. Kun je nagaan.

GEA

(komt aanfietsen, een kruk achterop. Tegen Rein.)

Heb jij Sjoerd gezien? Er moet een koe kalven.

AREND

Dag Gea.

KEES

Goeiedag Gea.

REIN

Nee. Is hij niet in het land?

KEES

Volgens mij zit hij in het café. Heb ik gehoord.

GEA

Waarom loop je nou weer de straat op zonder dat ding? Dag mag niet van dokter. *(Ze geeft hem de kruk. Rein zucht.)* En heb je dat korset nou wel aan?

REIN

(mompelt) Mens, laat me met rust.

GEA

Moet ik je straks met de auto ophalen?

AREND

Ik breng hem na de vergadering wel thuis, vrouw Veldman.

GEA

(fietst weg.) En als je Sjoerd ziet zeg dan dat er een koe moet kalven.

(stilte)

KEES

Hoe is het anders met de heup, Veldman?

REIN

O, prima. Prima.

AREND

Zullen we dan maar eens gaan?

(De mannen lopen langzaam af: Rein met kruk en Kees met de fiets aan de hand.)

KEES

Een nieuw biljart wil ze ook al niet aanschaffen. Dat vindt ze te duur voor zo'n kleine biljartvereniging. Het ik van Boonstra gehoord. Nou vraag ik je. Op die manier kunnen we niet eens een toernooi organiseren. Nee, we zijn mooi in de aap gelogeerd met dat mens. En dan drukt ze er straks dit ook nog door.

AREND

Ik heb al met de gemeente gebeld voor een toelichting op de plannen. En ze willen het in ieder geval niet doorzetten als de mensen er hier niet helemaal achterstaan, zei die ambtenaar.

KEES

Wat zei die? Houden jullie maar een dorpsvergadering in het café? Met gratis bier van de bazin? Nou dan weet ik het wel.

AREND

Iedereen kan zich dan toch uitspreken.

KEES

Wat wilt u? Een florender vrachtvervoersbedrijf naar de verdommenis helpen? Of van die gezellige koffieklianten voor onze Amsterdamse?

REIN

Een referendum, Kees! Dan hoef je je toch helemaal geen zorgen te maken.

KEES

Hoezo niet?

REIN

Bij een referendum is de meerderheid altijd tegen. Dus hangt het er maar van af hoe je de vraag stelt: zijn jullie voor of tegen die madam uit Amsterdam?

KEES

Op die fiets. Ik help het je hopen.

REIN

De meerderheid is tegen, want wij zijn een volk van schijtlijsters en zeurpieten.

KEES

Hoe bedoel je dat nou weer?

(af)

SCÈNE 6 – In de keuken gebeurt het

(De keuken van het café met een keukenblok in het midden en zes (los staande) deuren op de achtergrond: een deur naar het café, een naar de hal/feestzaal, een naar een vergaderzaaltje, een naar de voorraadkamer, een naar een inloopkast en een naar buiten. Als de deur naar het café open gaat klinken er cafégeluiden – muziek, geroezemoes, enz. – dat dan plotseling verstomt als de deur dicht gaat. Hetzelfde geldt voor de vergaderzaal, waar het bestuur van het dorpsbelang zit en van de feestzaal waar eerst de band en later het koor repeteert.

Simone is heel druk bezig met hapjes maken o.i.d., als Ruben met een script binnenkomt. Hij sluipt achter zijn moeder de voorraadkast in. Wiesje Zeilstra, het meisje met bardienst, komt op vanuit het café.)

WIESJE

Freerk Smid wou een biertje, maar volgens mij is hij nog geen achttien. En toen ik zijn ID vroeg liep-tie kwaad weg. 'Dat doe je niet op een dorp.' Hij komt hier nooit meer, zei die.

SIMONE

O, dat riep die vorige week ook. Hij probeert je gewoon uit, omdat je nieuw bent. Goed gedaan, Wiesje.

WIESJE

Dank je.

SIMONE

Heb je de witte wijn koud gezet?

WIESJE

Oeps vergeten. *(wil weg)*

SIMONE

Hier, neem die bitterballen mee, voor die jongens aan de bar. *(Wiesje af)* Heb je Ruben ook gezien?

WIESJE

Nou eh.. hij zei dat hij het niet was. Dat hij Mefie ... Mefietsio was of zoiets en dat hij zich daarom in duisternis moest hullen. Ik zeg maar wat ik gehoord heb, hoor.

SIMONE

(zucht) Hij speelt de duivel. Ruben!! Als de duvel hier komen!

WIESJE

Sommige dingen hier begrijp ik nog niet helemaal.

SIMONE

Je doet het prima, Wiesje. Hij noemt zich ook de Vaderloze. Ruben heeft gewoon wat aandacht nodig. Misschien kun jij hem eens ontmoagden?

WIESJE

Ik? Hoort dat bij het werk?

KLANT 1

(in cafédeur) Waar blijven die bitterballen?

SIMONE

Ze zijn er al. Ga maar kijken.

(Klant 1 keert zich verbaasd om, waarna Wiesje achter hem aan het café in loopt.)

KLANT 2

(in deur hal) Is hier de w.c.?

SIMONE

(kijkt rond.) Volgens mij niet. Probeer de tweede deur rechts eens. Er staat op 'W.C.'

KLANT 2

Ja, weet ik veel. *(af)*

(Terwijl Simone doorwerkt komen er vier dames van het koor binnen, waaronder Saskia. Achter hen aan komen Nynke en de andere bandleden: Nynke, Geert, Bart en als laatste Sjoerd. Van hier verloopt de dialoog in een steeds hoger tempo. Door de aanwezigheid van Sjoerd raakt Simone een beetje de kluts kwijt, maar ze probeert)

TINEKE VERMEULEN

Nou wordt-ie mooi! Hebben wij om acht uur afgesproken om met ons dameskoor te repeteren, staat daar dat bandje van Sjoerd en Nynke te repeteren met al die elektra van hun.

SASKIA

Ik ben bang dat er een dubbele boeking gemaakt is.

SIMONE

Is Sjoerd daar dan?

TINEKE VERMEULEN

Wij hebben een dure dirigent om te betalen.

BETTY DOLMAN

Ik gun die kinderen hun lolletje, maar die herrie van ze is toch niet om aan te horen.

NYNKE

Kinderen?

GEERT

Herrie?

PITA WOLTERS

Nou, dat gejang van ons is ook nog niet om aan te horen, hoor.

BART

Hoezo, 'ook niet'?

SIMONE

Maar Saskia, je hebt het toch zelf in het boek genoteerd. Het ligt in de kast.

(Saskia opent de kastdeur. Ruben geeft haar het boek aan, maar zij merkt hem niet op.)

LEVERANCIER

(op door buitendeur)

Goede avond dames allemaal tezamen. Hier is het gezellig. En wat hebben we mooi weer niet?

SIMONE

Wat komt u doen?

KLANT 1

(in cafédeur) Lekker bitterballen! Zijn er nog meer?

SIMONE

Vraag het aan Wiesje.

KLANT 1

Wiesje zoekt uw zoon, mevrouw Van Dam.

LEVERANCIER

Alsjeblieft. Tweehonderdvijftig oranjekoeken.

SIMONE

Die heb ik helemaal niet besteld.

SASKIA

(Heeft het opgezocht.) Nou, het klopt inderdaad –

LEVERANCIER

Kijk eens aan.

SASKIA

– in zoverre dat hier staat: vrijdag dameskoor – en donderdag The Flying Cows.

KLANT 2

Is dit de w.c.?

TINEKE VERMEULEN

(trionfantelijk) Nou wat zei ik?

NYNKE

Het is vandaag donderdag.

GEERT

De w.c. is daar, tweede deur links. *(Klant 2 af)*

LEVERANCIER

Er staat hier anders toch duidelijk 'De Lachende Koe'.

PITA WOLTERS

De visboer kwam door de straat. Het is vrijdag.

SIMONE

Ik heb dat niet besteld.

SJOERD

Laat eens zien. *(bekijkt de factuur)*

BART

Gaan we nou nog spelen of hoe zit dat?

SASKIA

(tegen Geert en Nynke) Als wij nou een uurtje repeteren? Dan kunnen jullie daarna.

SJOERD

Volgens mij heeft iemand je te grazen genomen.

(De andere koorleden/bandleiden stemmen in of protesteren tegen Saskia's voorstel: 'gaan jullie morgen. / Waarom zij nu? / Dat is toch en oplossing', enz. De leverancier protesteert luidkeels tegen Sjoerds uitleg van de factuur: 'Het staat hier zwart op wit. Er is niks mis met mijn ogen..'. In deze kakofonie komen min of meer tegelijk Wiesje binnen met een onverstaanbare vraag en twee andere klanten die vragen naar bitterballen en de w.c. Tenslotte komt Arend uit de vergaderzaal.)

AREND

(luid) Kan het wat zachter? Wij zitten hiernaast te vergaderen.

SIMONE

(gooit onopvallend een pan o.i.d. op de vloer. Het is in een keer stil. Terwijl Simone het heft in handen neemt, fluister Sjoerd de leverancier wat in het oor.)

Dit is mijn keuken. Iedereen eruit! Saskia: je hebt een fout gemaakt. Goed voorstel. Regel het maar met Nynke en Geert. Wiesje, doe wat je het beste lijkt. De bitterballen zijn op en de w.c. is NIET in de keuken. *(tegen Arend)* Jullie kunnen in alle rust verder vergaderen. Het spijt me van de overlast.

AREND

Nee, dat is in orde. *(loopt terug)* O, en wij wilden geloof ik een paar stukjes oranjekeek. Kan dat?

SJOERD

(Abrupt) Nee. Die is op.

AREND

O. Nou ja. *(af)*

SIMONE

En wat u betreft...

LEVERANCIER

Nee, nee, het is geregeld. Tot ziens.

(gaat ook af. Als laatste wil Sjoerd achter zijn bandleiden aan.)

SIMONE

Wat heb jij gezegd?

SJOERD

Wat? Waarover?

SIMONE

Die tweehonderdvijftig oranjekeuken.

SJOERD

Niks. Was een vergissing.

SIMONE

Een vergissing per ongeluk? Of een vergissing expres?

SJOERD

Hoe moet ik dat weten?

SIMONE

Ik kan mijn eigen boontjes wel doppen.

SJOERD

Nou, gefeliciteerd. *(loopt weg)*

SIMONE

Sjoerd, wacht. Zo bedoel ik het niet. Er zijn er hier in het dorp een paar die niets liever zien dan dat ik kopje onder ga.

SJOERD

Weet ik.

SIMONE

Een hiervan zit hiernaast.

SJOERD

Mijn vader zit hiernaast.

SIMONE

Die bedoel ik niet. Ik bedoel... – *(ze geeft hem snel een kus op zijn wang)* Toch bedankt.

SJOERD

Graag gedaan. *(hij veegt in een reflex de kus weg met zijn hand. Simone lacht.)* Wat is er?

SIMONE

Je veegt mijn kus weg.

SJOERD
Niet waar.

SIMONE
Ik heb je gezien. In het dorp. Op de trekker. Maar jij zag mij niet.

SJOERD
Ik heb jou gezien. Op de fiets.

SIMONE
Wanneer?

SJOERD
O, gisteren, en eergisteren. Je deed of je me niet zag.

SIMONE
Houd je me in de gaten?

SJOERD
Jij houdt mij in de gaten.

SIMONE
Ja. Ik weet alles van je. Je bent pas van de hogere landbouwschool, of hoe dat heet. Je bent boer. Zo een voor dag en nacht. Je hebt je vader opgevolgd na een ongeluk. Je hebt wat met Nynke gehad. Je bent een echte cowboy, een koeienjongen.

(Op de achtergrond klinkt het koor. Het hapert hier en daar.)

SJOERD
Dat heb je van Saskia. Saskia de landbouwconsulente. Wat ik weet heb ik zelf gezien.

SIMONE
Wat heb je gezien dan?

SJOERD
Dat je.. je haar hebt opgestoken.

SIMONE
O. En verder?

SJOERD
Dat je ... – soms je hoofd schuin houdt en dan ver weg kijkt, maar niets ziet.

SIMONE
Aha.

SJOERD

Dat je kraag soms een stukje van je hals af staat. Dat je twee vingertoppen tegen je lippen plaatst, zo, als je naar mij kijkt en denkt dat ik je niet zie. Dat je ogen meestal koel en hard zijn, maar dan ineens niet meer. Dat je een lachje hebt dat om je mondhoeken krult, maar dat niemand ziet.

SIMONE

Behalve jij zeker.

SJOERD

Ja.

SIMONE

En wat leidt je daar allemaal uit af?

SJOERD

Dat je... – hier wilt blijven, maar soms ergens anders wilt zijn.

SIMONE

O ja? Dat is anders ook wat ik bij jou zie.

SJOERD

Niet waar. *(aarzelt)* Hoezo?

SIMONE

Nee, je hebt gelijk. Wij lijken totaal niet op elkaar.

SJOERD

Totaal niet.

SIMONE

Totaal niet.

(pauze. Na enige aarzeling geeft Simone hem een nieuwe kus op dezelfde wang. Sjoerd voelt er aan met zijn hand, legt die daarna op haar wang. Dan kust ze hem op de mond.)

SJOERD

Misschien dat... Op een bepaalde manier...

(Ze smoort hem met een nieuwe zoen.)

SIMONE

Wat? Wat... ?

(Nu smoort hij haar met een nog hartstochtelijker zoen. Terwijl ze vrijen, opent de kastdeur en sluipt Ruben weg. Als hij Wiesje in de cafédeur ziet gebaart hij dat ze weg moeten gaan. Even later komt Klant 1, gevolgd door Klant 2 die ook stilletjes weer afgaan. Dan komt Sjoerds vader door de deur van de vergaderruimte met een koffiekkan. Hij blijft stomverbaasd staan, zet dan de kan neer en keert gauw om. Simone en Sjoerd staken hun vrijpartij als het koor ineens stopt.)

SIMONE

Kom vanavond terug.

SJOERD

Hier?

SIMONE

Om uur.

SJOERD

Om een uur. Simone, ik...

SIMONE

(legt haar hand op zijn mond) Sst. Niet zeggen. Niet nu.

SJOERD

Oké. *(loopt weg, draait zich om)* Het is beter dat we dit niet rond vertellen.

SIMONE

Waarom? We hoeven ons toch nergens voor te schamen?

SJOERD

Ik schaam me niet. *(zoent haar)* Ik houd van je, al vanaf dat ik je zag, wist ik het. Ik weet niet wat het is.

SIMONE

Ik wist het ook toen ik je zag. *(kust hem)* Ik weet ook niet wat het is. *(kust hem weer)* Kom je na sluitingstijd?

SJOERD

Ik kom, ik kom. Maar toch. Ik denk dat het beter is dat we het voorlopig stil houden. Kees Zwart van Dorpsbelang wil je weg hebben. Die praat vast de voorzitter om. Van mijn vader weet ik het niet. En mijn moeder... Die gaat zeker problemen maken.

SIMONE

Waarom? Omdat ik te oud voor je ben?

SJOERD

Niet alleen daarom. En Ruben?

SIMONE

Die ziet dat soort dingen niet. Maar misschien heb je gelijk. Het blijft ons geheim. Wat ben je eigenlijk verstandig.

SJOERD

'Voor je leeftijd' bedoel je. Simone, er hoeft hier maar een deur open te gaan, of jij en je café gaan in het dorp over de tong. Ik ken ze.

(Ze kijken naar de deuren. Na wat gestommel en gehoest gaat de deur van de vergaderzaal open. Sjoerds vader verschijnt.)

REIN

O, ben jij het jong? Ik moest van je moeder zeggen dat Tryntsje 23 nog moet kalven.

SJOERD

Dat heb ik al geregeld met Martin.

REIN

Je broer kan dat niet. Jij bent boer.

SJOERD

Ik moest oefenen vanavond.

REIN

O. Ja, ja. Op die fiets. Nou ja. Eh.. Wat ik zeggen wou. Van Dam. Het dorpsbelang heeft kennis genomen van de plannen van de gemeente. Maar die kende u natuurlijk al. En nu willen we dat aan het dorp voorleggen. Schikt dat op vrijdag 13 mei?

SIMONE

Vrijdag de dertiende? Ik denk het wel. *(kijkt in het boek)* Ja, de grote zaal is vrij, meneer Veldman.

REIN

Laat dat meneer maar weg.

SIMONE

Oké.

REIN

(zacht, terloops) Als u het handig speelt dan redt u het. *(af)*

SIMONE

Je vader lijkt me een wijs man.

SJOERD

Mijn vader is een beschadigd man.

GEERT

Sjoerd! Waar blijf je nou!?

(Sjoerd en Simone kussen elkaar. Dan loopt Sjoerd haastig weg)

SIMONE

Mijn god, Sjoerd! Sjoerd, Sjoerd, Sjoerd! Waarom hou ik van je? Waarom was je er twintig jaar geleden niet? (*herpakt zich.*) Wat is dit voor bakvis gelul? Ruben!! Ruben waar zit je!? Wiesje? Waar is iedereen?

(The Flying Cows knallen los met een hard nummer. Simone kijkt in het kastje waar Ruben zat, loopt dan de keuken uit. Bijna tegelijk komt Ruben door een andere deur binnen met een toneelscript in zijn hand. Hij duwt Wiesje voor zich uit, zet haar op een kratje, duwt een mixer o.i.d. in haar hand en knielt dan voor haar neer, terwijl hij onverstaanbare tekst uit het script oplepelt en theatrale gebaren maakt, die wel wat weg hebben van die van zijn moeder.)

SCÈNE 7 – Een familiebedrijf

(Middageten bij de Veldmans in de woonkeuken, een week later. Gea is met pannen in de weer. Rein strompelt binnen.)

REIN

En? Wat zeiden ze? Met wie heb je gesproken?

GEA

De Vries. Hij is van 'Bijzonder Beheer'.

REIN

Bijzonder Beheer. Dus we staan onder curatele.

GEA

Zo ver is het nog niet.

RIANNE

(steekt hoofd om de hoek van de deur) Wat eten we?

REIN

Wat de pot schaft.

GEA

Rode kool met appeltjes en slavink.

RIANNE

Uit de diepvries? Wat voor aardappels zijn dit?

GEA

Ik moest vanmorgen naar de Rabo. Vanmiddag wordt de melkmachine gerepareerd, ik moet Sjoerd helpen met bijvoeren. Dus ja: uit de diepvries. Ga eens kijken waar Sjoerd blijft. Ik heb hem de hele morgen nog niet gezien. Waar die tegenwoordig uithangt.

RIANNE

(wisselt een blik met haar vader) Wie eet er nou nog 's middags warm? Dat is zó 2016.

GEA

Wie vroeg begint heeft vroeg honger. En roep Martin ook.

(Rianne af)

REIN

Wij hadden nooit moeten uitbreiden.

GEA

We hadden geen keus. Als de melkprijs twee centen stijgt redden we het. Sjoerd wil er vijftig schapen bij nemen. En hij zegt dat hij misschien fosfaatrechten kan kopen.

RIANNE

(af, gilt) Sjoerd! Waar zit je?! Martin! Eten!!

REIN

Dit zijn vastkokers. Je moet Eigenheimers hebben voor rode kool.

GEA

Jij wilt iedere dag andere aardappelen. Wees blij dat er hier nog een groenteboer aan de deur komt. *(zet pannen op tafel)*

RIANNE

Ik kan Martin niet vinden. En Sjoerd ook niet.

(Ze pakt de borden van Rein over en dekt de tafel. Gea zet de pannen op tafel. Ze gaan alle drie zitten.)

GEA

Martin is aan het leren. Hij heeft volgende week tentamen.

MARTIN

(draaft op, pakt een rekenmachine en is weer weg.) Ik kom eraan!

REIN

In de vakantie?

(Ineens vouwt iedereen de handen, en kijkt met dichte ogen in het bord. Na vijf seconden begint het eten, waarbij voortdurend pannen worden door gegeven.)

RIANNE

Martin moet kelner worden.

GEA

Hoe dat zo?

RIANNE

Die zeggen ook altijd 'ik kom' als ze weglopen.

(gilt) Het eten is klaar!!

MARTIN

(roept) Jaha! Ik kom!

SJOERD

(Stapt binnen en doet zijn klompen uit.) Je hoeft niet ze te schreeuwen. Ik ben er al.

GEA

Hoe laat was jij thuis gisteravond?

(Rein en Rianne wisselen een blik. Sjoerd kijkt in een pan.)

SJOERD

Hoezo? Het het bij het spoor is stuk, pa. Dit zijn vastkokers.

GEA

Ja dat zijn vastkokers.

SJOERD

Hoe was het bij de bank?

REIN

Daar hebben we het nog over. *(Ze eten, stilte)*

Dus. Vijftig schapen, Sjoerd?

MARTIN

(Komt binnen en schuift aan.)

Daar was ik al.

GEA

Lukt het wat met leren?

MARTIN

Best wel. Ik lees een Amerikaanse studie over het rendabel maken van ecologisch boeren.

SJOERD

Als het maar grootschalig is.

MARTIN

Dit zijn vastkokers.

GEA

Ja dat zijn vastkokers.

MARTIN

Als je verantwoord wilt boeren ontkom je niet aan grootschalig.

RIANNE

Kunnen we het nou eens over mijn werk hebben?

SJOERD

Jij werkt niet, je zit op school.

RIANNE

Ik maak een wèrk-stuk, ja? Over drugs. Nou, dat is ook... druk-druk-druk hoor.

REIN

Drukke bestaat alleen in je hoofd. Wie gewoon doorwerkt heeft geen last van druk-druk-druk.

RIANNE

Doe niet zo dom, heit. Ik bedoel drugs. Hard drugs, soft drugs. En die halve apotheek die jij het afgelopen jaar doorgeslikt hebt. Dat zijn ook drugs.

GEA

Zo praat je niet tegen je vader.

REIN

Best. Goed. Ik heb het begrepen. Jullie zijn overwerkt. En pa is aan de drugs.

(Drukkende stilte. Saskia komt binnen, met een tas vol papieren)

SASKIA

Volk! O, jullie zijn nog aan het eten. Moet ik vanmiddag even terugkomen?

GEA

Kom er maar in hoor. Vanmiddag heb ik geen tijd.

SASKIA

Wat is het hier gezellig! Eet smakelijk, allemaal.

GEA

Wil je ook een hapje? Er is genoeg.

SASKIA

Nou daar zeg ik geen nee tegen. *(Gea schept haar op. Enthousiast)* Hmm! Dit zijn vastkokers!

REIN

Veel lekkerder dan die kruimige Eigenheimers, niet?

SASKIA

Die zijn zo gauw papperig, niet?

(Rianne wisselt blikken met Sjoerd en Martin. Ze houdt haar lachen in als ze de strenge blik van moeder ziet.)

GEA

Willen jullie yoghurt?

(ze zet yoghurt en bakjes op tafel, en ruimt ondertussen met Rianne af.)

SASKIA

Wat mooi dat ik jullie nu een keer allemaal samen tref.

GEA

Je hebt Rein zo dadelijk helemaal voor je alleen. Sjoerd is bezig met de eerste snee en Martin zit voor een tentamen. En ik krijg straks een onderhoudsmonteur.

RIANNE

En ik heb een werkstuk over drugs.

SASKIA

Nou, jullie hebben het maar druk-druk-druk allemaal. Maar omdat jullie er nu toch allemaal zijn zou ik heel even met iedereen erbij willen praten. Zou dat kunnen?

GEA

Waarom? Met Rein wordt het niet beter dan het nu is. En Sjoerd en ik hebben de boel nu aardig op de rails. Het is heel mooi dat het Agrarisch Centrum ons zo geholpen heeft, vooral met de verzekeringen en de vervanging en zo. En dat danken we vooral aan jou Saskia. Maar nu wordt het tijd dat we het verder zelf weer rooien.

REIN

Aardappels.

GEA

Wat zeg je?

REIN

Die rooi je.

SASKIA

Nou kijk. Het is nu een jaar geleden dat Rein onder de trekker kwam. Drie operaties, revalidatie, hij heeft een hele strijd geleverd. En jullie ook. Sjoerd nam het vroeger over dan de bedoeling was. Jij bent nog meer in het bedrijf gaan werken, Gea. Maar het afgelopen jaar was vooral een kwestie van overleven. Nu begint het eigenlijk pas.

GEA

Hoe bedoel je 'nu begint het pas'?

SASKIA

Rein is vanaf zijn zestiende boer geweest, eerst als boerenknecht, later als eigen boer. Wat moet hij nou het fysiek niet meer kan? Op een stoel zitten en toekijken? Moet jij voor twee blijven werken, Gea? Sjoerd is echt een boer, maar weet hij wel zeker of hij nu al toe is aan de verantwoordelijkheid? De meeste jongens van zijn leeftijd houden zich met hele andere dingen bezig. En Martin, wat vind jij van de situatie, wat verandert er voor jou? Door het ongeluk van Rein zijn niet alleen de zaken in het bedrijf anders komen te liggen, maar ook in het gezin. Het heeft voor iedereen consequenties, zelfs voor Rianne. Daarom is het goed dat iedereen er zich er over uitspreekt. Pas dan kunnen we echt aan een lange termijn oplossing werken.

GEA

Ik weet het niet. Ik heb het niet zo op dat gepraat. Je verandert er niks mee. Een mens moet doen wat de hand te doen vindt, zei dominee vroeger in kerk.

SASKIA

Jullie zijn het eerste gezin niet dat door zo'n ramp getroffen wordt. Ik heb vaak genoeg meegemaakt dat de boer en de boerin en de kinderen daarna dachten: de kop in de wind, de schouders eronder, we laten ons niet klein krijgen.

SJOERD

Wat is daar mis mee?

SASKIA

Op zichzelf niks. Maar vaak kwamen ze er later achter dat ze zichzelf voorbij waren gelopen. Dat ze vergeten waren of ze het wel echt wilden, of dat ze het wel echt aan konden. En dan was het vaak te laat om naar andere oplossingen te zoeken.

GEA

Ik weet het wel. En ik kan het aan, omdat het nu eenmaal moet. *(stilte)* Wat vindt vader?

REIN

(kucht, zijn stem zit dicht) Ik weet niet. Ik... Voor mij maakt het niks meer uit, op zich. Ik kan toch niks meer. Dat moet ik aanvaarden. Maar voor Sjoerd ligt het anders.

(Hij kijkt naar de grond. Rianne vecht tegen haar tranen..)

SASKIA

Dat is niet zo Veldman. Je kan veel meer dan je denkt. Het verdriet moet je niet opzouten. *(stilte)* En hoe zit het met jou Sjoerd?

SJOERD

Ik weet niet. Ik ben het denk ik wel met ma eens. Ik wil graag boer zijn. Ik ben boer. En met ma samen kan ik een hoop aan. Wij redden het wel.

SASKIA

Maar je moeder wordt straks ook een dagje ouder.

GEA

Tegen die tijd vindt hij wel een goeie vrouw. Met een goeie, sterke vrouw naast hem, kan die jongen de hele wereld aan. Sjoerd is een echte Brouwer, moet je weten. Dat is een sterk geslacht, dat krijgt geen mens eronder.

(stilte)

SASKIA

Wat denk je Sjoerd?

SJOERD

Niks.

(Hij kijkt naar de grond. Vader en Martin wisselen blikken.)

RIANNE

Sjoerd denkt aan Simone.

SJOERD

Houd je bek.

RIANNE

Oeps. Sorry hoor.

GEA

Simone? Wat bedoel je? Waar heeft zij het over?

RIANNE

Ik zeg niks meer.

GEA

Die Amsterdamse? Van het café? Sjoerd, kijk me aan. Hebben jullie wat?

SJOERD

Ja, wij hebben wat.

GEA

En jullie wisten dat allemaal? Jij ook Saskia? *(tegen Rein)* En jij vertelt mij niks? Sinds wanneer is dit? Wat ben je ook een kloot, Altijd maar zwijgen, altijd alles oppotten. En wie kan de rotzooi opruimen?

REIN

Hou je stil, mens. Niet waar anderen bij zijn.

GEA

Ik houd me niet stil.

REIN

Die jongen mag toch ook wel eens zien wat er te koop is? Ik was ook niet jouw eerste. Bovendien, ik denk niet dat het zoveel voorstelt.

SJOERD

Daar zou ik maar niet op rekenen.

GEA

Je bent niet goed wijs, jongen. Dat mens is vijftig! Ze is minstens twee keer zo oud als jij.

SJOERD

Ze is 43.

GEA

Wat moet je in vredesnaam met zo'n vrouw uit de stad? Daar heb je helemaal niks aan. Die begrijpt jou niet, die begrijpt het boerenbedrijf niet. Ze kan je geeneens kinderen geven.

SJOERD

(springt op) En no houdt ma haar kop dicht. Het is mijn keus en het is mijn leven!

REIN

Jongen, niet zo'n taal tegen je moeder!

SJOERD

Ma bepaalt alles hier in huis en alles op de boerderij. Alles. Maar ik bin geen Brouwer, ik bin mijn eigen man. Ik doe verdomme met mijn eigen leven wat ik zelf wil.

REIN en GEA

Niet vloeken!

SJOERD

En ik houd gotverdomme van haar. Horen jullie dat: ik-houd-van-haar!

(stilte)

RIANNE

Zo hee.

MARTIN

Maar... – als ik wat zeggen mag...

SASKIA

Toe maar Martin.

MARTIN

Als ik het goed begrepen heb dan kennen Sjoerd en die Simone elkaar nog maar een week of wat. Dus, ik bedoel, tsja... Ze zou mijn smaak ook niet zijn, maar...

REIN

Ze mag er anders wel wezen.

MARTIN

Maar als Sjoerd nou zegt dat hij van haar houdt...

RIANNE

Ben je al met d'r naar bed geweest?

GEA

Hou je mond.

SJOERD

Ja.

RIANNE

Heb je wel een condoom gebruikt?

MARTIN

Ma kan het hem toch moeilijk verbieden. Ik bedoel, als Sjoerd denkt dat hij van haar houdt, dan moeten we misschien eerst maar eens zien hoe dat het loopt. Het dak stort niet meteen in wel?

REIN

Dat lijkt me verstandig praat.

SASKIA

Wat denk jij Gea?

GEA

Ik kan het hem niet verbieden, nee. Maar verstandig vind ik het niet.

SASKIA

En jij Sjoerd?

(Sjoerd haalt zijn schouders op, kijkt naar de grond.)

RIANNE

Net als het huwelijk van pa en ma. Dat was *heel* verstandig.

SASKIA

Sjoerd?

(stilte. Moeder staat op.)

GEA

Ik ga naar de melkstal. *(tegen Rianne)* Jij ruimt af. *(tegen Martin)* Jij moet ook weer aan het werk. *(tegen Sjoerd)* Krijg je de eerste snee er vandaag nog af? Morgen is er regen. *(Sjoerd knikt. Gea's blik glijdt langs Rein, dan gaat ze af.)*

SJOERD

Ik laat haar niet los.

[Lied van het koor en/of The Flying Cows]

PAUZE

TWEEDE DEEL

SCÈNE 8 – Te gelukkig

(Simone komt voorzichtig lopend op. Ze is op blote voeten, heeft een slipje aan en een overhemd van Sjoerd. Ze draagt zeven borden: drie op iedere arm en een op haar voorhoofd. Sjoerd, met een broek, of rok, van Simone om zijn middel geknoopt, loopt om haar heen en moedigt haar aan met 'Ja! Ja! Ja!'. Ondertussen plaatst hij een tafel in het midden, zet er een stoel voor en daarvoor een krukje. Simone loopt achter zijn stem aan. Middels het krukje en de stoel belandt ze uiteindelijk boven op de tafel, waar Sjoerd uitbarst in een overwinningskreet: 'Jaah! Jaah!'. Hij komt achter haar op tafel staan en omarmt haar.)

SIMONE

Sjoerd, laat me los! Laat me los!

SJOERD

Mevrouw Van Dam gefeliciteerd. U bent aangenomen als serveerster.

SIMONE

Dankuwel meneer de directeur. *(Sjoerd pakt de borden van haar over.)* Waar ben ik eigenlijk?

SJOERD

Op de hoogste berg van het Vlakke Land. Daar liggen de eeuwige weidevelden, het land van Melk & Mest...

SIMONE

O ja. En hier achter het land van Schraal Bier en Vieze borden.

SJOERD

En daar tussen in het land van Liefde en Geluk.

SIMONE

Sjoerd, ik heb hoogtevrees. Hou me vast!

SJOERD

Ik kan je niet loslaten, wij zitten aan elkaar vast.

SIMONE

Hoe heb je me hier in vredesnaam op gekregen?

SJOERD

Waar ben je bang voor?

SIMONE

Voor ons. Ik wil er af!

SJOERD

(gaat voor de tafel staan en spreidt zijn armen.)

Laat je vallen! Er kan niks gebeuren.

SIMONE

Aa' me hoela.

SJOERD

Toe maar. Je laat je gewoon vallen.

(Na enige aarzeling doet Simone het. Sjoerd vangt haar op en ze rollen al kussend over de vloer.)

SIMONE

En nou wil ik mijn broek terug! Geef me mijn broek!

SJOERD

Eerst mijn overhemd terug.

SIMONE

Oho! Als ik met zeven borden kon lopen kreeg ik mijn broek terug. Jij boere.. boere

SJOERD

-huffer?

SIMONE

Boerenbedrieger. Broek. Hier. Nu.

SJOERD

En dan sta ik zometeen in m'n hemd.

SIMONE

Weet je wat? Gelijk oversteken. Kom eens hier.

(Ze gaat tegen elkaar aan staan.)

Als jij nou de knoopjes van jouw hemd doet, dan doe ik...

(Er volgt een omslachtig spelletje met veel gegiechel en gezoen waarbij ze van broek en hemd wisselen en elkaar aankleden, zonder elkaar los te laten. Het eindigt in een lange zoen.)

SIMONE

Waarom hou ik van jou?

SJOERD

Waarom is gras groen?

SIMONE

Dat is het!

SJOERD

Wat?

SIMONE

Toen ik klein was lag ik met mijn hartsvriendin in het gras en we keken naar de wolken die voorbij dreven. En toen zeiden we tegen elkaar: ergens op de wereld ligt nu iemand in het gras en die ziet hetzelfde als wij. Nou ja, dat denk je dan als je tien bent. Maar nu weet ik pas dat het echt zo is. Die ander dat was jij.

SJOERD

Dat zou zomaar kunnen. Hoe zagen die wolken eruit?

SIMONE

Even zien. De een leek op een wit paard. En de ander niet.

SJOERD

Dat paard in de lucht, dat heb ik ook gezien. Ik lag op een zondag naast mijn hengel bij de sloot en urenlang keek ik omhoog. En die andere wolk had die niet wat van een eh...

SIMONE

Een koe!

SJOERD

Precies. Het was op een dag niet nooit voorbij ging. Dus dat was jij, waarover ik toen lag te dromen...

SIMONE

Tijd bestond toen niet. Hier of daar, nu of later – dat was er toen nog niet.

SJOERD

Maar jij was er wel.

SIMONE

En jij ook. En zonder dat ik het wist heb ik je mee genomen.

SJOERD

En ik jou.

SIMONE

En pas daarna begon de tijd te stromen. Toen kwamen de plichten, de zorgen, de noden. En de dagen en jaren die eindeloos in elkaar overlopen.

SJOERD

En al die tijd zat jij in mij verscholen.

SIMONE

En ik in jou.

SIMONE

Bij jou heb ik mezelf terug gevonden.

SJOERD

Jawel. Maar... *(hij kijkt weg.)*

SIMONE

Maar er zijn ook de anderen, denk je. Die zien iets anders, dan wat wij zien, Sjoerd. Die zien een boer op een trekker.

SJOERD

Een kroegbazin. Een stadse.

SIMONE

Een zoon, die het nog moet leren.

SJOERD

Op een oude fiets, ja. Die zien een milf, al bijna honderd is ze.

SIMONE

Een werkende moeder.

SJOERD

Wat ziet zo'n leuke knul in zo'n oud wijf?

SIMONE

Wat ziet dat mens in zo'n jong broekje? Wij zien iets, dat zij niet zien.

SJOERD

Ja. Wat dan?

SIMONE

Iets dat van binnen zit en waar je geen etiket op kunt plakken. Dat kun je alleen zien met je ogen dicht. Kom eens hier. *(ze gaat op de tafel liggen.)* Komt eens boven op me liggen. Experiment!

SJOERD

(Hij doet het.) Zo?

SIMONE

Ja. Oef, wat ben je zwaar. Maar dat geeft niet. Ga maar lekker liggen. Of je op het strand ligt.

SJOERD

Ik voel een stijve komen.

SIMONE

Leugenaar. Straks mag de vlag uit. Eerst het experiment.

SJOERD

(kreunt) Moet dit driemaal daags, zuster?

SIMONE

Ssst. Ontspannen, niks zeggen. Ogen dicht, alleen maar ademen, zwaar zijn. *(pauze, ze vouwt haar armen om hem heen.)* Voel je wat ik voel?

SJOERD

Ja. *(pauze)* Ik voel daaronder... – een klein meisje dat met haar vriendin in het gras ligt.

SIMONE

Dat ben jij Sjoerd. Ze zit in jou.

SJOERD

Ja. Ik voel het. En wat voel jij?

SIMONE

Ik voel een jongetje in me. Hij rent door het weiland hij springt over de sloot, hij valt in het gras en tuurt naar de wolken.

SJOERD

En daar ziet-ie jou.

SIMONE

Ik hou zo verschrikkelijk veel van je, dat het bijna pijn doet.

SJOERD

Sinds ik jou ken is alles zo echt. Of de wereld nu pas bestaat. *(pauze, ineens)* O zuster! Zuster! Het doet zo'n pijn! Zo'n pijn!

SIMONE

Ach heden. Waar dan? Hier soms? Of hier?

(Ze kietelt hem, hij kietelt terug. Ze rollen over elkaar, vallen dan stil.)

SJOERD

Ik houvanje, houvanje, houvanje, houvanje.

SIMONE

Zullen we de vlag uitsteken?

(Ze beginnen te vrijen, maar dan horen ze getik tegen een ruit of deur.)

NYNKE

Hallo? Is daar iemand?

(Sjoerd springt overeind)

SJOERD

Verdorie, Nynke! We zouden repeteren. Ik ben naar de zaal.

SIMONE

(staat op) Je hoeft je toch niet te schamen? Iedereen weet het al, Nynke ook.

SJOERD

Weet ik, maar ik wil haar niet.. Nou ja.. Ik moet nog spullen klaar zetten. *(af)*

NYNKE

(in de deuropening) Hallo? Ben ik te vroeg? Ik wacht buiten wel.

SIMONE

Dag Nynke. Kom er maar in, hoor. Ik bijt niet.

NYNKE

We zouden repeteren. Maar de jongens zijn er nog niet. Of wel?

SIMONE

(begint spullen op te ruimen) Sjoerd is al in de zaal. Spullen klaar zetten.

NYNKE

O. Hoe.. eh.. Hoe is het nou met u en Sjoerd?

SIMONE

Dus jij weet het ook? Zeg maar jij hoor.

NYNKE

Het hele dorp weet het.

SIMONE

De tam-tam werkt hier sneller dan het internet.

NYNKE

Wist u.. jij.. - dat Sjoerd en ik ook wat gehad hebben? Een tijdje maar, hoor.

SIMONE

Dat heeft Sjoerd me verteld ja. Waarom raakte het uit?

NYNKE

Ja, waarom? We kennen elkaar al vanaf dat we klein waren. Zijn vader is boer, de mijne ook. We gingen naar dezelfde school. We houden van dezelfde muziek.

SIMONE

Misschien pasten jullie té goed bij elkaar.

NYNKE
Kan dat dan?

SIMONE
Misschien waren jullie wel teveel hetzelfde.

NYNKE
Nou, dan kun je van jullie twee niet zeggen.

SIMONE
Nee.

NYNKE
Oeps. Sorry.

SIMONE
Geeft niet. Sjoerd en ik houden van elkaar omdat we zo verschillend zijn.

NYNKE
Hoe kan dat dan?

SIMONE
Misschien omdat we bij elkaar iets vinden dat we in onszelf missen.

NYNKE
Maar Sjoerd en ik waren niet helemaal hetzelfde. Ik wil hier weg, naar de stad. De wereld zien, naar de kunstacademie, als het lukt. Sjoerd niet, die staat met zijn poten in de klei, die was al boer voordat hij geboren werd. Die reed al op een trekker toen die acht was. Ik heb wel eens een liedje geschreven met de regel 'De wei is jouw wereld'. Dat sloeg op Sjoerd.

SIMONE
Misschien waren jullie wel hetzelfde aan de buitenkant, maar niet van binnen, waar je verlangens zitten. Ook de verlangens die je nog helemaal niet kent.

NYNKE
(nadenkend) Ja, dat zou best eens kunnen. Wat ben jij toch een wijze vrouw. Ik bewonder jou, Simone.

SIMONE
Doe dat nou maar niet. Ik bega dezelfde stommiteiten als iedereen.

NYNKE
Mag ik je wat voorlezen?
(Ze haalt een schriftje te voorschijn.)

SIMONE
Voorlezen? Ik weet niet. Moet je niet repeteren?

NYNKE

Ik heb een nieuw lied geschreven. Het gaat eigenlijk over mij en Sjoerd, maar dat snappen die jongens toch niet. Sjoerd ook niet. Die willen alleen maar dat het lekker klinkt.

SIMONE

Vooruit dan maar. Maar ik heb geen verstand van de die dingen hoor.

NYNKE

(leest) 'Alles begint opnieuw'

Het is nog niet af hoor.

SIMONE

Laat maar horen.

NYNKE

alles begint opnieuw

alles begint opnieuw

waar het begon weet ik niet meer

het was of het er altijd was

jij was er en ik was er

en dat was alles wat er was

alles was nieuw

alles voor het eerst

weet jij wanneer deze dag begon

wanneer jij er voor het eerst was

wanneer je niet langer kind was

weet jij later wanneer geluk begon

met jou erbij was ieder ogenblik voor altijd

was er geen begin, geen eind

was er niets dat begon en niets dat ophield

met jou erbij was de tijd op vakantie

nu weet ik precies het uur

weet ik precies de plek

nu weet ik van het mes

dat die dag aan stukken sneed

weet ik dat een grote hand

een streep trok in het zand

nu sta jij daar en ik sta hier

ieder aan een andere kant

nu staat de tijd ieder ogenblik even stil

de klok verstopt en tikt en slaat en schuift en schuurt

en scheurt mijn dag in eindeloze kleine flarden
maar ik weet zeker

alles begint opnieuw
alles begint opnieuw
alles begint opnieuw
(*tegen Simone:*) Dat is het refrein, hè

al blijft het vuurtje smeulen
de pijn zal ooit wel smelten
ooit komt er een nieuwe dag
en die zal zijn begonnen voordat ik er erg in had
ooit zal de tijd weer vloeien
en zal het zijn of er geen begin geweest was
want ik weet zeker

alles begint opnieuw
alles begint opnieuw
alles begint opnieuw

SIMONE
Jee. Mooi

NYNKE
Wat denk je?

SIMONE
Ik weet niet wat ik zeggen moet. Prachtig. Waarom ga je niet naar de popacademie of zo?

NYNKE
Mijn vader ziet dat niet zo zitten, maar ik doe het toch.

(Geert en Bart komen op, met gitaren en andere muziekspullen)

GEERT
Hoi Simone!

BART
Nynke! Heb je die tekst nou eindelijk af?

SIMONE
Sjoerd is al bezig, jongens. Ga die kant maar op.

(De jongens gaan weer af. Nynke als laatste, maar in het voorbijgaan geeft ze Simone vlug een kus. Er klinken schelle piep- en bromgeluiden en gelach van de jongens.)

SIMONE

Kan een mens ook te gelukkig zijn? Ik ben bang van wel.

(Ze begint de tafels en stoelen klaar te zetten voor de volgende scène.)

SCÈNE 9 – Dorpsbelang

(In groepjes komen de dorpsbewoners binnen voor de vergadering van het Dorpsbelang. In ieder groepje zitten er een of twee die met grote, nadrukkelijke gebaren duidelijk maakt hoe het zat.

Kees Koning wisselt voortdurend van groepje. De groepjes zijn:

- *Groepje a.: **Arend de Jong, Kees Zwart, Kor Koning, Rein Veldman**. Arend en Kees hebben papieren bij zich; Rein loopt op krukken. Ze hebben het over kaatsen; Kor Koning gebaart.*
- *Groepje b. : **Geert Bruinsma, Bart Kuijpers, Martin Veldman, Rianne Veldman, Kees Zwart** Ze hebben het over voetbal en positie spel. Bart gebaart.*
- *Groepje c.: **Ben van der Veen, Gea Veldman, Jakob van der Meer, Kees Zwart**. Ze hebben het over biljarten. Van der Veen gebaart.*
- *Groepje d.: **Saskia de Boer, Betty Dolman, Tineke Vermeulen, Pita Wolters, Kees Zwart**. Ze hebben het over korfbal. Tineke gebaart.*

Er wordt levendig door elkaar gekletst. Bij binnenkomst zijn Simone en Ruben nog bezig met de tafels, stoelen en koffiekopjes, maar als de vergadering op het punt staat te beginnen is Simone verdwenen. Wiesje is dan nog wel bezig met koffie inschenken. Nog voor iedereen zit tikt Arend met een lepeltje tegen zijn kopje.)

AREND

Mensen, we gaan beginnen. It is acht uur. *(hij wacht tot iedereen zit, maant deze of gene beleefd aan.)* Welkom. Mooi dat jullie in zo grote getale aanwezig zijn bij deze eerste vergadering van het Dorpsbelang in het vernieuwde dorpscafé. Na twee jaar aan klungelen in de gymnastiekzaal en bij Ben Hoymakers in de loods voelt dit toch weer als thuiskomen in een warm nest.

(instemmend gemompel)

JAKOB VAN DER MEER

Nergens zo warm als in de armen van Simone van Dam.

(besmuikt gelach. Kees stoot Arend aan en wijst op zijn koffiekopje.)

AREND

O ja, voor ik het vergeet. Jullie krijgen het eerste bakje van het Dorpsbelang en alles wat je daarna drinkt schrijft Wiesje op en dat moet je dan later bij haar afrekenen. Zo doen ze dat hier. En dan nu de agenda. Ik weet niet of iedereen die... Nee? Zou jij die niet kopiëren Rein? Nee? Nou ja, er staan ook maar vier punten op.

KEES

Vijf. Er is er een bijgekomen. *(hij fluistert hem vlug wat in zijn oor)*

AREND

Kijk eens aan. Vijf. Ik lees even voor en dan vul jij me wel aan. 'Punt 1. Een vraag van de biljartvereniging. Punt 2 Een vraag vanuit ons nieuwe dameskoor. –'

TINEKE VERMEULEN

'Een Toontje Hoger'

AREND

Wat?

TINEKE VERMEULEN

Zo heet het. Jemig, we hebben wat af geprakkiseerd over die naam. Maar we zijn eruit.

PITA WOLTERS

Eerst was het 'Ik ben gelukkig als ik zing'.

SASKIA

Maar dat vonden we te lang.

TINEKE VERMEULEN

Toen werd het...eh..

BETTY DOLMAN

'Sjongalong'

SASKIA

Maa dat schijnt er al te zijn.

PITA WOLTERS

En toen 'Geen Cee te hoog'. Snap je? Met een Cee.

BETTY DOLMAN

Maar ja, die bleek voor ons dus wel te hoog. En toen?

PITA WOLTERS

O ja: 'Zoals het is in de hemel'. Van die film, weet je wel.

TINEKE VERMEULEN

Maar in het Nederlands bekt dat niet.

AREND

Eh... dames...

SASKIA

'Gouden keeltjes'. Dat was ook best mooi.

TINEKE VERMEULEN

Alleen zijn die van ons meer 'oude keeltjes'..!

AREND

Zullen wij verder?

PITA WOLTERS

En toen kwam Tineke nog met 'Uit volle borst'!

TINEKE VERMEULEN

Maar ja, je begrijpt wel, dat wordt hier in Randum dus gelijk 'uit volle borsten!'

(De dames schudden even demonstratief met hun borsten, ellebogen naar achteren, en hebben grote lol. De oudere heren kijken versteend toe bij deze damespret. Onopgemerkt komt Sjoerd binnen.)

AREND

(pen in de aanslag) Juist. En wat was het nu geworden?

JAKOB VAN DER MEER

Voorzitter, kunnen we niet meteen tot de kern van de zaak komen? We weten allemaal waarom dat we hier zijn. De plannen van de gemeente en mevrouw van Dam. Punt vier niet? En laten we er dan meteen punt 5 ook maar bij pakken: een alternatief plan voor een nieuw dorps huis.

KEES ZWART

Helemaal mee eens.

(Na een tel stilte, barst er groot kabaal los. Iedereen praat verbijsterd door elkaar: 'wat zullen we nou krijgen?', 'daar wist ik niks van.', 'Een nieuw dorps huis?', 'En it café dan?', 'Waarom staat dat niet op de agenda?', 'Kan dit zomaar?', enz. Rein houdt ondertussen Kees Zwart in de gaten en Sjoerd ziet dat.)

AREND

Mensen, hallo! Hallo!! Even kalmte graag. Ik snap dat dit iedereen wat overvalt. Het overvalt mij ook wat. Maar ik stel toch voor om eerst even vlug de agendapunten langs te gaan, want anders komt dat er niet meer van. Even geduld graag.

BEN VAN DER VEEN

Nou, schiet dan maar op, De Jong.

AREND

Ja. Wij waren bij punt drie.

REIN

Nee, by punt nul. Je was de agenda aan het voorlezen.

AREND

(haastig) Natuurlijk ja. Uh.. Het koor hebben we gehad...

TINEKE VERMEULEN

Nee, dat hebben we nog niet gehad.

PITA WOLTERS

Wij wilden het Dorpsbelang vragen om een bijdrage voor een nieuwe dirigent.

AREND

Waarom moet het Dorpsbelang daar aan bijdragen?

KOR KONING

Dit schiet zo niet op.

SASKIA

Je moet misschien eerst even zeggen wat er verder op de agenda staat, Arend.

AREND

Goed. Prima. Maar ik denk niet dat het Dorpsbelang daar voor bedoeld is. Iedere vereniging moet zelf zijn eigen broek op houden.

GEERT

Jij ook, Sjoerd. Je moet zelf je eigen broek ophouden.

(Iedereen kijkt om en ziet nu Sjoerd wat achteraf zitten. De geladenheid neemt toe.)

PITA WOLTERS

Da's makkelijk gezegd De Jong. Wy hebben met de provinciale kunstinstitelling gepraat (*naam?*) maar daar zeggen ze doodleuk: als jullie een nieuwe dirigent willen dan verhoog je de contributie maar. En wij doen het alleen voor ons plezier!

BETTY DOLMAN

Met toneel is het precies hetzelfde. Onze leden vinden een verhoging naar zeven euro vijftig al teveel.

BART

Doe ons dan gelijk een nieuw drumstel, De Jong. Want met dat van ons kun je nog geen klap op een pak boter slaan. Of hoe zeg je dat?

(gelach, kabaal)

SASKIA

Arend. De agenda.

AREND

Ja, ja, ja.

GEA

Maar als het Dorpsbelang dat al betalen zou, dan betekent dat toch evenzo goed dat wij er met ons allen voor opdraaien? Laat iedere vereniging het geld dan ook maar zelf ophalen.

AREND

Dankuwel vrouw Veldman. Ik stel voor dat wij dit punt parkeren tot de volgende bestuursvergadering. Dan wou ik nu graag naar punt .. eh.. drie: de hangplek voor de jeugd.

BEN VAN DER VEEN

We hebben punt een nog niet eens gehad. De biljartvereniging heeft hoog nodig een nieuwe biljart nodig. Anders kunnen we geen competitie spelen.

GEA

Daar gaan we weer.

KEES

Dat is wol een punt, ja. We hebben dit al opgenomen met mevrouw Van Dam, maar die reageert precies hetzelfde: ze heeft een biljart voor de klanten en als wij een tweede willen moeten we dat zelf maar ophoesten. Ik zou wel eens willen weten waar een biljartvereniging dat van betalen moest.

KOR KONING

Kees, ik moet morgen om zes uur op. Kunnen we naar punt vier?

GEERT

En die hangjongeren dan?

KEES

Jij hebt makkelijk praten, Kor Koning. De voetbalvereniging speelt op velden van de gemeente. Waarom moeten wij het geld dan zelf op het laken leggen?

AREND

Ik stel toch voor dat we dit nu even –

BART / GEERT / NYNKE e.a.

Parkeren! Parkeren! Parkeren!

AREND

Juist.

KEES

Laten we die hangjongeren dan ook maar parkeren. Die staan al zolang op de agenda, die kunnen nog wel even blijven ..eh hangen.

AREND

Mooi. Dat is dan geregeld. *(kijkt in papieren)* Dan zijn we nu aanbeland bij punt... eh...

ALLEN

(Behalve Rein, Gea en Sjoerd) Vier!!

AREND

Vier. De plannen van de gemeente. Wie mag ik het woord geven?

KEES

(Staat op.) Dankjewel. Wij hebben allemaal wel een idee wat de plannen inhouden die mevrouw Van Dam er bij de gemeente heeft door gedrukt en wat daar de achtergrond van is. Nu hebben wij van Dorpsbelang zelf ook maar eens contact gezocht met de gemeente...

REIN

Neem me niet kwalijk, maar moet Van Dam hier zelf niet bij zijn?

(pijnlijke stilte)

KEES

Daar ga ik niet over.

REIN

(Tegen Sjoerd) Vraag even of ze komt.

(Sjoerd gaat af. Kees aarzelt een moment.)

KEES

Voorzitter, kan ik verder gaan?

JAKOB VAN DER MEER

Wat mij betreft wel. Ik moet morgen ook vroeg op.

BEN VAN DER VEEN

Niemand heeft haar toch verboden om hier aanwezig te zijn, wel?

AREND

Toe maar, Kees.

KEES

(vlug) Zoals jullie weten is er een toeristische fietsroute door het dorp gepland met speciale voorzieningen, zoals een picknickplek bij de vaart achter het café. Daar komt dan een aanlegsteiger, zodat bootjesmensen en de fietsers kunnen aanleggen en een consumptie kunnen gebruiken in het café, wat daar is het mevrouw Van Dam natuurlijk om te doen. Prachtig, gefeliciteerd, niks op tegen. **Wij** moeten allemaal onze eigen broek ophouden, maar dat is een ander verhaal, daar zullen we het nou niet over hebben. *(Simone komt binnen, met Sjoerd. Kees doet of hij haar niet ziet.)*

Complimenten dat ze dat zo voor elkaar heeft gekregen. Maar nu wil het geval dat dat fietsplan van de gemeente ook inhoudt dat er een aantal straten in de dorpskern.. eh, hoe noemen ze dat?

AREND

Autoluw.

KEES

Autoluw moet worden gemaakt. Dat betekent onder meer dat er geen vrachtverkeer en geen landbouwverkeer meer door het dorp kan. En dat betekent dat ik met mijn eigen veewagens niet meer bij mijn eigen bedrijf kan komen. En dat Van der Veen en Veldman met hun trekkers ook niet meer door het dorp mogen. Nou zeggen ze wel dat dat opgelost kan worden met een nieuwe ontsluitingsweg achter het erf van Veldman langs, maar dat kan nog wel jaren duren en reken maar dat ons dat als gemeenschap een bak geld kost. En daarom denk ik dat wij volstrekt tegen dit plan moeten stemmen.

JAKOB VAN DER MEER

En daarom hebben we ook een alternatief plan bedacht voor een nieuw dorps huis. Dan zijn we in de toekomst in een keer van al dit gelazer af.

BETTY DOLMAN

Wie zijn 'wij'?

KOR KONING

Ik zie niet wat het een met het ander te maken heeft.

MARTIN

Kunnen we die plannen van de gemeente dan nog wel tegenhouden?

KEES

Jazeker. Als wij het niet willen, zetten ze het niet door, hebben ze mij toegezegd.

AREND

Ik stel voor dat we eerst onze agrariërs vragen wat zij er van vinden? Veldman? Van der Veen?

REIN

Tsja... Wat denk jij Sjoerd?

SJOERD

Ik heb geen problemen met die ontsluitingsweg. Ik bedoel, het is honderd meter omrijden, maar als je met de trekker niet meer door de Hoofdstraat hoeft.. Dat is alleen maar veiliger.

KEES

(cynisch) En die weg komt op jullie land, dus daar wordt je niet slechter van.

SJOERD

Wat heeft dat er mee te maken?

KEES

Niets. Het is maar dat we weten waar ieders belang ligt.

(Enkelen zien van Sjoerd naar Simone.)

AREND

En jij, Van der Veen?

BEN VAN DER VEEN

Kijk, op zich kan ik wel met Sjoerd mee gaan...

NYNKE

Leve de vooruitgang, pap!

BEN VAN DER VEEN

– maar ik zou wel graag eerst willen weten wat voor prijskaartje hier aan hangt.

REIN

Dat dacht ik ook, dus ik ben eens gaan praten met wethouder Van Bronckhorst, ook een oud boer. En die zei dat die weg helemaal betaald kan worden uit een potje van de Europese Unie. Dat kost ons dus geen cent.

KEES

De Europese Unie. Toe maar. En wanneer is dat dan klaar?

REIN

Volgens Van Bronckhorst wordt het dorp niet eerder autoluw gemaakt, voordat die ontsluitingsweg er ligt.

JAKOB VAN DER MEER

Blijft het feit dat dat hele fietsplan niet echt in ons belang is en dat we ondertussen afhankelijk zijn van de grillen van één ondernemer.

(Enkelen kijken naar Simone. Sjoerd kan zich amper inhouden.)

Wie weet waar ze de volgende keer mee aan komt zetten. Als wij weer ons eigen dorps huis hebben, zijn van niemand meer afhankelijk. We kunnen een zaal met vier biljarten hebben en het toneel heeft dan ook meer de ruimte.

GEA

Daar is wel wat voor te zeggen.

NYNKE

Jij wilt gewoon bouwen Van der Meer.

JAKOB VAN DER MEER

Dat heeft er niets mee te maken. Ik denk aan het belang van de gemeenschap.

BEN VAN DER VEEN

Maar wat kost zoiets wel niet?

KEES

Jakob en ik hebben met wethouder Schuitema van Bouwzaken gesproken en die is het met ons eens dat het voor vier ton kan en dat we voor driekwart subsidies kunnen krijgen.

MARTIN

(sarcastisch) O, dan hoeven we dus nog maar voor honderdduizend euro met ontbijtkoek langs de deuren.

(Er ontstaat rumoer van voor en tegenstanders.)

AREND

Misschien moeten we nu toch eerst het woord geven aan mevrouw Van Dam.

(stilte, iedereen kijkt naar haar.)

SIMONE

Heb ik hier wel recht van spreken dan?

AREND

Natuurlijk heeft u dat. U woont hier toch ook?

SIMONE

Ja, wat zal ik zeggen? Toen ik hier kwam, nu bijna een jaar geleden, samen met Ruben, toen werd ik meteen verliefd op deze plek, op dit gebouw, het dorp, de ruimte hier. Het was allemaal zo mooi, zo oud, zo groen, zo wijds.

BETTY DOLMAN

Wijds of zijds?

SASKIA

(Spreid haar armen) Nee wijd.

SIMONE

Ik dacht, hier wil ik wonen, hier wil ik leven, hier wil ik werken en wat voor de mensen betekenen. Want de horeca, dat had ik al in Amsterdam geleerd, dat is een harde business, maar je redt het nooit als je niet in de eerste plaats anderen een plezier wil doen. En wie weet, dacht ik toen, kan ik hier zelf ook gelukkig worden. De mensen hier kon ik toen natuurlijk nog niet, maar ze leken mij al even mooi. De eerste die ik tegenkwam had haar armen zó *(spreid haar armen)* en dat wie Saskia. Dit komt goed, dacht ik toen. Het is zelfs meer dan goed gekomen. Iedere morgen als ik de gordijnen openschuif denk ik: dit is zo mooi, dit went nooit. Met het café is het altijd worstelen en nieuwe dingen bedenken om het hoofd boven water te houden, maar zo lang dat lukt vind ik het geweldig. Ik vind het ook geweldig dat zoveel mensen hier gebruik van maken en hier plezier hebben.

Maar ik weet ook... dat ik niet een van jullie ben. En dat zal ik ook nooit worden, al zou ik hier twintig jaar wonen. Er is een afstand en die gaat niet weg. Dat is jullie schuld niet en de mijne ook niet. Soms heeft dat zijn voordelen, soms doet dat pijn. Dat is nou eenmaal zo. Ik kan alleen maar proberen om van jullie te houden en daar krijg ik ook een boel voor terug. Daarom wil ik hier graag

blijven. En daarom... ja, het hoge woord moet er toch een keer uit. *(Ze kijkt even naar Sjoerd, zoekt naar woorden)* Ik heb hier iemand gevonden waarvan ik niet dacht dat die nog op deze wereld rond zou lopen. Iemand die al die mooie dingen nog twee keer zo mooi maakt. Die alles in zich verenigt wat dit dorp en deze streek zo mooi maakt.

(Simone en Sjoerd zien elkaar over grote afstand aan. Stilte)

BEN VAN DER VEEN

Mijn dochter zou met zoiets niet thuis moeten komen.

NYNKE

(boos) Pap!

SJOERD

Nee, je moet er niet aan denken dat ze met zo'n ouwe lul als haar vader thuiskomt.

(tegelijk:)

GEA *(bestraffend)* Sjoerd!

SIMONE *(gelaten)* Sjoerd!

JAKOB VAN DER MEER

Waar hebben we het nou over? Nou weten we nog niet waar we aan toe zijn. Ik zou zeggen: die fietsroute moet er uit en dan kunnen we altijd nog zien of dan nieuwe dorps huis er wel of niet moet komen. Is iedereen het daar mee eens? En anders maar niet.

SIMONE

Een nieuw dorps huis betekent het einde van het café. Dat weet iedereen hier. Die fietsroute en die picknickplek bezorgen mij extra inkomsten en die heb ik nodig om te overleven. Waarom denken jullie dat de vorige uitbaters gestopt zijn? Ik moet creatief zijn. Als het dorp het café niet langer wil als dorps huis, zeg het dan maar. Dan ben ik vertrokken.

KEES

Dat is toch pure chantage! Wij zijn er toch niet om jouw bedrijf overeind te houden?

SJOERD

Hoe noem je dat dan waar jij mee bezig bent, Kees Zwart? Zal ik je eens wat vertellen? Waar het om gaat is dat zij een van buiten is. Ze is niet van hier. Als Simone een zwarte, of een jood of een homo was geweest, dan waren de reacties van jou en van een hele boel anderen hier precies hetzelfde geweest. Dan was het ook: hartelijk welkom, dankuwel – en daar is het gat van de deur. Want wij blijven liever onder elkaar. En wij willen zeker niet van buitenstaanders 'afhankelijk' zijn.

(Door elkaar gepraat.)

BEN VAN DER VEEN

Dat is volstrekte onzin!

KOR KONING

Wat een geklets in de ruimte!

JAKOB VAN DER MEER

Hij vreet wat zij hem voorzet, dat is wel duidelijk.

KEES ZWART

Ik laat mij hier toch zeker niet beschuldigen van discriminatie! Zeg er eens wat van, Veldman.

AREND

Mensen! Ho, ho, ho. Zo moeten we niet!

REIN

Zo hadden we het over een picknickplek en zo hebben we het over discriminatie. Laten we ons nou niet meteen beledigd voelen. Dat geldt ook voor jou Sjoerd. Sjoerd heeft het over afhankelijk zijn, en Kees ook, want dat wil die niet. Wij zijn hier in het dorp voor allerlei activiteiten afhankelijk van het café. Dat is zo. Maar mevrouw Van Dam –

SJOERD

Simone.

REIN

Simone - is ook afhankelijk van ons. Zo werkt dat nou eenmaal op een dorp. Je bent van elkaar afhankelijk. De vraag is: hoe erg is dat? Doet ze het niet goed? Zijn er klachten?

NYNKE

En nou niet weer over dat biljart beginnen, pap.

TINEKE VERMEULEN

Of over de prijsverhogingen, want die heb je overal. i

GEERT

Ik vind het hier gaaf.

(Instemmende reacties, vooral van de vrouwen en de jongeren, maar ook van Arend.)

BETTY DOLMAN

Simone is super. En zo is dat.

(idem)

AREND

Dat lijkt mij wel duidelijk. Als ik dat zo hoor, dan heeft het dorp voorlopig geen behoefte aan een nieuw dorps huis. De gemeente kan dus doorgaan met de plannen, mits de ontsluitingsweg er komt en Zwart zijn vrachtwagens kwijt kan. Kun je daar mee leven, Kees? *(Zwart en Van der Meer zwijgen.)* Dan eindig ik hiermee de vergadering.

WIESJE

De bar is open!

SASKIA

En het dameskoor 'Een Toontje Hoger' zingt leuke liedjes in het café.

(Iedereen verlaat de ruimte, behalve Simone)

PITA WOLTERS

Misschien kan er ook een mannenkoor komen. Noemen we dat 'Een Toontje Lager'.

(Gea komt op Simone af.)

SIMONE

Dag mevrouw Veldman.

(Gea neemt de uitgestoken hand niet aan.)

GEA

Je mag dan een goede ondernemer zijn, maar van boeren heb je geen verstand. Ik wil je vragen om Sjoerd los te laten.

SIMONE

(Weet eerst niet wat ze zeggen moet.) Ik... Heeft u dat ook aan Sjoerd gevraagd?

GEA

Ik vraag het aan jou. Van moeder tot moeder.

SIMONE

Ik denk dat Sjoerd dat zelf moet beslissen.

(Gea kijkt haar zonder wat te zeggen strak aan, draait zich dan om en loopt weg. Sjoerd komt binnen.)

SJOERD

Was dat mijn moeder? Wat wou ze?

SIMONE

Ze ... ze zei dat ik een goede ondernemer ben.

SJOERD

Nou, als ons moeder dat zegt. Dat betekent wat.

SIMONE

En ze zei... dat ik niet weet wat een boer is.

SJOERD

Dat heeft ze dan mis. Want ik ben boer en jij kent mij beter dan wie ook.

SIMONE

Sjoerd. Ik wil er een paar dagen tussen uit, met jou. Kun je dat regelen?

SJOERD

Ik zou Martin kunnen vragen. Die is net klaar met zijn tentamens. Waarheen?

SIMONE

Venetië.

(Se kussen elkaar. Het koortje zet in met een Italiaans liedje – ‘Buona Sera Signorina’, of iets dergelijks.)

SJOERD

Venetië. Dat ken ik alleen van die ijszaak in de stad.

SCÈNE 10 – **Liefde in Venetië**

(Een pleintje ergens in Venetië. Hoge huizen; oker, rood en geel. Wasgoed, luiken voor de ramen, steegjes tussen de huizen. Tussen de gevels de klassieke pui van een kerk. Simone en Sjoerd lopen hand in hand het pleintje op. Een paar jongetjes zijn aan het voetballen.)

JONGETJES

‘Avanti Azuri! Soi Pellè! Gol! Gol!!’ *(enz.)*

SJOERD

Hier zijn we toch eerder geweest? Maar toen stond die kerk aan die kant.

SIMONE

(Draait een plattegrondje rond.) Kwamen we toen niet daar vandaan?

SJOERD

Volgens mij lopen we in een rondje.

SIMONE

Nee, dat plein was gisteren. Die kerk was kleiner dan deze. En dat waren er twee.

SJOERD

Ik word knettergek van al die straatjes en steegjes. Hoe kunnen de mensen hier de weg vinden zonder kiezelsteentjes?

(Er rolt een bal Sjoerds kant op.)

JONGETJE

Signore! Per favore!

(Sjoerd trapt de bal weg, maar die komt terug. Hij trapt nog een keer.)

JONGETJES

Gol! Gol! Kroeif, Kroeif!

(Terwijl Sjoerd met de jongetjes voetbalt komt er een forse groep toeristen de kerk uit gemarcheerd, onder aanvoering van een gids die zéér vloeiend Italiaans spreekt.)

GIDS

Se ci giriamo verso la facciata notiamo subito come la disposizione neo-rinascimentale sia in netto contrasto con il carattere tardo-medievale dell'interno della chiesa, e come l'architetto che ha ricevuto l'incarico di restaurare la casa di Dio per onorare la vittoria dei mercanti rivoltosi sia riuscito a mantenere una prodigiosa continuità tra l'ornamento iconica e il restante profilo armonico classico dello stile moderno.

Così in alto a sinistra vediamo l'immagine del santo Agricola, con il suo aspetto giovane, poderoso ma anche sognante, ispirato senza dubbio alla figura del pastore innamorato delle Bucoliche di Virgilio. Al lato opposto vediamo l'immagine de Santo Simone, il patrono dei bevitori e dei gestori delle taverne, che secondo un'antica leggenda veneziana, era in grado di riportarli sulla retta via anche in vecchiaia.

Ci muoviamo ora verso la prossima chiesa sulla Piazza di Ieri. È un po' più piccola, ma ce ne sono due. Da questa parte.

(In het Nederlands:

Draaien we ons nu om naar de gevel dat valt onmiddellijk op dat de neo-Renaissancistische indeling een groot contrast vormt met het laat-Middeleeuwse karakter van het interieur van de kerk maar dat de architect die de opdracht kreeg voor de verbouwing van het godshuis ter ere van de overwinning op de opstandige kooplieden van de stad desalniettemin een bewonderenswaardige continuïteit heeft weten te bewaren in de iconische ornamentatie van het verder zo klassiek-evenwichtige profiel van de moderne stijl. Zo zien we linksboven het beeld van de Heilige Agricola, met zijn jeugdige, krachtige, maar ook dromerige uiterlijk dat zonder twijfel gebaseerd is op de verliefde herdersfiguur uit de Bucolica van Vergilius. Spiegelbeeldig daar aan zien we het beeld van de heilige Simone, de schutpatroon van de wijn drinkers en de kroegbazen, die volgens een oud Venetiaanse legende nog op hoge leeftijd haar klandizie op het rechte pad hielp van vroomheid en rechtvaardigheid. Begeven wij ons thans naar de volgend kerk op het Plein van Gisteren. Die is wat kleiner, maar daar zijn er twee. Deze kant op.)

OUDERE AMERIKAANSE TOERIST

What's he saying? I don't understand a word of it.

ZIJN VROUW

It's a church. He says it's a church.

(De kaartlezende Simone werd door het groepje toeristen overspoeld en al zoekend naar de weg mee gevoerd.)

SJOERD

Simone!

(Hij kijkt, zoekt, rent dan een steegje in, komt terug, vraagt aan de jongetjes:)

Waar is Simone?

(Ze wijzen onzeker verschillende kanten op. Een neemt hem mee naar een ander straatje. Dan verschijnt Simone zoekend en verdwijnt weer aan een andere kant. Sjoerd komt terug, schreeuwt:)

Simone! Waar ben je?

(Simone loopt terug. Hij vliegt op haar af, omhelst haar.)

JONGETJES

Gol! Gol!!

SJOERD

Wil je nooit meer bij me weg gaan?

SIMONE

Ik ga nooit meer bij je weg. *(zoen)* Zullen we trouwen?

(ze gaan de kerk in.)

SJOERD

Waarom niet? Het is pas de vierde keer vandaag.

(Het decor maakt plaats voor de ruimte van de lagune: water, een kustlijn in de verte, grijs-gele luchten. Een vaporetto (bus-bootje) komt langs, met een stuk of zes passagiers. Ondertussen belt Simone met Ruben.)

RUBEN *(stem)*

Ruben Meijer, Café De Lachende Koe.

SIMONE

Dag lieverd, met mam. Hoe is het daar?

RUBEN

Hoi mam! Alles onder controle hier, hoor. Wiesje serveert de klanten, Saskia doet de keuken en ik speel voor directeur. Dus ik doe gewoon jou na.

SIMONE

Kletsmeier. Je laat je handen toch wel wapperen, hè?

RUBEN

Alles loopt op rolletjes, mam. We hebben vandaag zes fietsers op de koffie met appeltaart gehad. Zes! Je kan nog wel een week wegblijven. Hebben jullie het leuk?

SIMONE

Heerlijk. Fijn om eindelijk met z'n tweeën te zijn. Sjoerd was gisteren verdwaald. Voor hem is het hier allemaal wel heel vreemd. Hij mist zijn koeien. En ik jou. We gaan nu met de boot mee. Pas je goed –

(tuut-tuut. De verbinding is verbroken. Ondertussen zijn Sjoerd en Simone de vaporetto ingestapt. Vanwege de drukte kunnen ze alleen achter elkaar zitten. Sjoerd zit voor Simone Op een stoeltje vlakbij hem, omgekeerd aan de vaarrichting, zit een mooie vrouw, ongeveer even oud als Simone. Ze heeft een grote koffer bij zich en kijkt afwezig naar de oever, een gekromde vinger tegen haar lip.)

STEM

Linea Rossa. Direzione Sant'Elena – Fermata prossima Plaza San Marco
(Lijn Rood. Richting Sant'Elena – Volgende halte Plaza San Marco)

SJOERD *(stem)*

Wat is ze mooi, die vrouw. En wat kijkt ze triest. Waar denkt ze aan? Silvia Horvath staat op haar koffer. Boedapest. Ze gaat naar huis. Ze heeft haar minaar verlaten. Of hij haar?

SIMONE *(stem)*

Hij kijkt naar haar. Ze is mooi. Maar zo triest. Wat ziet hij, wat denkt hij?

SJOERD *(stem)*

Ze had haar baan op gegeven voor hem, haar familie, haar vrienden, haar land. Als de maan die naar de aarde trekt moest ze bij hem zijn, met hem leven. In deze stad, van water en straatjes en pleinen. Die even vreemd en geheimzinnig is als de liefde, zeggen ze.

SIMONE *(stem)*

Ik kijk naar hem als naar een voorbijganger en ik voel een liefde die zo hevig is. Zo hevig, dat het pijn doet.

SJOERD *(stem)*

Maar als bij eb en vloed verdween de liefde. Hoe, dat weet ze niet. Ze houdt nog steeds van hem. Maar ze kon niet blijven.

STEM

Arsenale. Linea gialla e verde. Cambiare per la Lido. Fermata prossima Sant'Elena.
(Arsenale. Lijn geel en groen. Overstappen naar het Lido. Volgende halte Sant'Elena)

(Iedereen stapt uit, behalve Simone en Sjoerd.)

SIMONE

(komt naast hem zitten)
Mooi hè. *(Sjoerd knikt.)*

SJOERD *(stem)*

Water, water, water. Mistige weiden van griuw water. De luchten hier zijn grijs en geel. Daar een eiland, hier een kade, nergens een boom. Waar de lucht het water raakt is het wazig, een vage kerk in de verte. Geen groen, geen gras, geen vee. Bereik je de oever dan raak je meteen verloren in de

smalle straten, de grachtjes, bruggen, huizen. Bij ons is het land even plat, maar de luchten zijn helder en hard en het dorp is vergroeid met het land. Je krijgt wat je ziet. In Venetië niet. Dit is een luchtspiegeling, een oude droom die niet kan duren.

SIMONE

Waar denk je aan?

SJOERD

Aan thuis. Aan jou. Aan ons.

SIMONE

Heb je Martin nog gebeld?

SJOERD

Ja, gisteren. Hij zegt dat het prima gaat.

STEM

Sant'Elena. Capolinea.

(Sant'Elena. Eindpunt)

(Sjoerd en Simone stappen uit en lopen gearmd naar een tafeltje bij een hoog raam, dat uitzicht geeft over de lagune en een deel van de stad. Een oude man verwelkomt hen met een blad met twee wijnglazen, olijven en gedroogde tomaten.)

OUDE MAN

Bienvenuti a casa mia. Comme è andata la giornata?

SIMONE

Multo.. eh bellissima.

SJOERD

E una giornata particolare. *(tegen Simone)* Van die film, weet je wel?

OUDE MAN

I made up the bed and cleaned your room. Now I made you something to drink and to eat. It is from the house of course.

SIMONE

Grazie. That's very kind.

OUDE MAN

Prego. It is easy to be kind when you see people in love.

SIMONE

You think... I am too old for him, don't you?

OUDE MAN

Age is from the body, madam, not from the mind. When an old man like me sees a beautiful young woman walking in the street, he wants to fall in love with her. That's because old men want to prove to themselves that they are still young and strong. Come Berlusconi (*hij spuugt verachtelijk op de grond*).

Con le donne e diverso. Ladies like you don't want to prove anything. They want to discover. Find something out about themselves. They thought they knew life. They thought they controlled it, but it passed by unnoticed. And then suddenly they stop and wonder. Who am I?

SJOERD

She is the most wonderful lady on earth.

OUDE MAN

Yes, **you** have the answer. You **are** the answer. That's why she loves you. But she doesn't have the answer yet.

SJOERD

And why then do young man love older women?

OUDE MAN

You ask me? You are the young man. As in old man, I can only tell you that in love everyone seeks in the other the dark side of himself. The side he didn't know there was. Can I see your hands? (*Sjoerd toont zijn handen. De oude man houdt ze vast. Tegen Simone*)

He is a man of deeds. And a man of dreams. A rare combination.

SIMONE

He is a farmer.

OUDE MAN

Ah? La professione più antiqua.

SJOERD

I thought that the oldest profession...

OUDE MAN

No! Non la puttana? No, no. The farmer, il contadino e il fondamento di tutte le società. Because we'll have to eat and to drink before we can make love, no?

Ho parlato troppo. You eat and drink now. A domani.

(hij vertrekt.)

SIMONE

Wat een eigenaardige man.

SJOERD

Un uomo particolare. (*hij gaat omgekeerd op haar schoot zitten, met zijn gezicht naar haar toe en omhelst haar.*) Heb je wat gegeten en wat gedronken? Want daarna moeten we aan de slag.

SIMONE

Sjoerd, ik moet je wat vertellen. Ik... loop er al de hele week mee rond, maar ik.. Nou ja.

SJOERD

Wat dan?

SIMONE

Je moeder is bij me geweest. Ze heeft me gevraagd of ik jou los wilde laten.

SJOERD

Waarom heb je me dat niet eerder verteld? Wat heb je gezegd?

SIMONE

Ik heb gezegd dat ze dat niet aan mij moest vragen. Dat ze dat maar tegen jou moest zeggen.

SJOERD

Hmm. *(Hij staat op, loopt bij haar vandaan.)*

SIMONE

Ik heb het je niet verteld, omdat ik je er niet mee wou belasten.

SJOERD

Ze heeft het ook aan mij gevraagd. Daarna denk ik.

SIMONE

Echt? En?

SJOERD

Wat denk je? Ik zou hier toch niet zijn als...

SIMONE

(omhelst hem van achteren) Nee, liefje natuurlijk niet. Ik vind het zo naar voor je. Wat heb je tegen haar gezegd?

SJOERD

Wat ik al eerder gezegd heb. Dat zij niet over mijn leven gaat. Ik had gehoopt dat zij het een keer zou accepteren.

SIMONE

Net als je vader.

SJOERD

Ja. Maar zij is een Brouwer.

SIMONE

Wat wil dat zeggen?

SJOERD

Opa Brouwer was een grote boer. Zo'n steile man met een harde kop en wel vijf arbeiders. Een daarvan was mijn vader. Oma kon hem geen zonen geven, alleen één meisje. Dat was moeder; zij was in feite de opvolgster, de stamhouder. Ze moest zichzelf dubbel bewijzen.

SIMONE

Moesten je vader en moeder van je opa trouwen toen ze zwanger was van jou?

SJOERD

Daar ben ik nooit achter gekomen. Maar ik denk het niet. Ma was net zo dwars als opa, als het nodig was ook tegen hem. Ik denk dat ze hem wou laten zien dat ze eigen baas was, dat zij kon trouwen met wie ze zelf wilde.

SIMONE

Maar dan moet ze jou toch ook begrijpen?

SJOERD

Dat is it niet.

SIMONE

Wat is het dan?

SJOERD

Ma is de koningin die geen afstand van de troon kan doen. Als zij stopt, dan dondert alles in elkaar, denkt ze: de boerderij, het bedrijf, het gezin. Dan hebben er vijf generaties voor niets geploeterd. Dat denkt ze. En sinds dat ongeluk met vader is het alleen maar erger geworden. Ik ben niet zijn opvolger, maar die van haar.

SIMONE

En je vader dan?

SJOERD

Die laat zich nooit gelden. De zegt vaak: 'de kortste weg naar het doel is een omweg.' Ik denk wel eens: ik heb van ma geleerd wat het is om boer te zijn, maar de liefde voor de koeien en voor het land heb ik van pa.

SIMONE

Dan heb je twee prachtige ouders, Sjoerd. Ze houden van je, net als ik. Het kan niet anders of we komen hier uit.

SJOERD

Ja. Maar.. zou jij... op de boerderij..?

SIMONE

Zie je het voor je? Ik weet amper het verschil tussen een koe en een paard. Voordat je er erg in had zou ik op je moeder lijken. Nee, jij moet je eigen man zijn. De ruimte krijgen. En de tijd. Je bent

jong. Het verleden rust op jouw schouders, maar daar hoort het niet. Je moet werken èn genieten. Naar de toekomst kijken, maar er niet aan denken. Voor alles is een oplossing en die komt vanzelf.

SJOERD

De kortste weg is een omweg.

SIMONE

Precies. Net als met die straatjes en steegjes hier in Venetië.

SJOERD

Ik hou van je.

SIMONE

Ik hou van jou. En ik hou je vast. Ik laat je nooit meer los.

SCÈNE 11 – Het einde van de wereld

(In het café zijn Ruben, Wiesje en Saskia in de weer met appeltaart, bordjes, een bosje bloemen op tafel, een paar slingers, enz. Ze zien er vrolijk en opgewonden uit.)

SASKIA

Alles klaar? Vlug, vlug, vlug.

RUBEN

Ze komen eraan!

(Simone en Sjoerd komen binnen in reiskleding. Simone met een rolkoffertje, Sjoerd met een rugzak.)

WIESJE

Tadada!!

SIMONE

O, wat leuk! Wat geweldig!

RUBEN

Dag mam!

SASKIA

Dag Sjoerd. Hebben jullie het leuk gehad?

(volgen zoenen en door elkaar heen gepraat:)

WIESJE: Hallo, dag Sjoerd. Dag mevr. Van Dam. Hebben jullie een goede reis gehad?

SJOERD: Wat een ontvangst. Alles goed, Ruben?

SIMONE: Dag Wiesje. Konden jullie het een beetje bolwerken?

RUBEN: Alles ging perfect. We konden het prima aan met z'n drieën.

SASKIA: Wat zie je er stralend uit.

RUBEN

Kijk eens mem. Ik heb echte boerenappeltaart gebakken.

(hij snijdt de taart in stukjes.)

SIMONE

O, wat lekker lieverd.

RUBEN

Heb je wat voor me meegenomen? En voor Saskia? En voor Wiesje? Want die hebben vreselijk hun best gedaan.

SIMONE

Ja zeker! Wacht.

(Simone graait in haar tas, terwijl iedereen een hap van de appeltaart neemt. Op dat moment klinkt hard geklop op de achterdeur. Stilte.)

RUBEN

Wie kan dat nou zijn?

(Wiesje doet open. In de deuropening staat Gea Veldman, in een regenjas en met een sporttas in de hand.)

GEA

Is Sjoerd er ook?

(Sjoerd staat op. Gea komt binnen, maar blijft bij de deur staan.)

SJOERD

Hallo. Wij zijn net terug.

GEA

Kan ik je even alleen spreken?

SASKIA

Wij gaan wel. Kom maar Ruben.

(Saskia, Ruben en Wiesje gaan af. Simone staat aarzelend op.)

SJOERD

Simone kan wel blijven.

GEA

Ik wil jou spreken. Dan maar een andere keer. *(draait zich om)*

SIMONE

Nee, nee, laat maar. Ik ga wel.

(Simone gaat af, maar houdt de deur op een kier.)

SJOERD

Wat is er, ma?

GEA

Je hoeft niet meer thuis te komen. *(laat de sporttas tussen hen in vallen)*

SJOERD

Wat zeg je?

GEA

Je hebt me wel gehoord. Trek maar bij haar in. Daar ben je toch al het grootste deel van de tijd.

SJOERD

En de boerderij dan?

GEA

Dat heb ik met je vader besproken. Martin neemt het over.

SJOERD

Martin?

GEA

Ja. *(pauze)* Zo kon het niet langer. *(stilte)* Het beste, jongen.

(gaat af. Sjoerd staart haar na. Stilte. Simone, die het gesprek heeft afgeluisterd, komt voorzichtig naar hem toe. Omarmt van achteren de versteende Sjoerd.)

SIMONE

O, Sjoerd, Sjoerd, Sjoerd. It komt goed jongen, it komt goed. Ik houd je vast. Ik laat je niet meer los. *(de anderen kijken in de deuropening toe.)*

SCÈNE 12 – Kwijt raken

(Het koor komt langzaam zingend oplopen (iets met geen of weinig woorden). Iedereen staat verloren in de ruimte. Tenslotte maakt Sjoerd zich los van Simone, pakt de sporttas en gaat langzaam af. De een na de ander begint al even langzaam aan een klusje: de tafel afruimen, de vloer vegen, sjouwen met een bierkrat, enz. Op een bepaald moment maakt Saskia zich los van het koor, dat nog even zacht door blijft zingen.)

SASKIA

Sjoerd trok in bij Simone. Hij at aan haar tafel. Hij sliep in haar bed. Dat deed hij al, maar nu iedere dag, elke nacht. Alsof ze van de ene op de andere dag 25 jaar getrouwd waren. Hij hielp in de keuken, hij deed klusjes, bediende klanten. Maar die vonden hem stil en stug. Niemand had het nog over wat zo'n jonge vent met zo'n oud wijf moest. Niemand had het over de Veldmans, of over de boer, die geen boer meer was. Iedereen zweeg. Tenminste als Sjoerd in de buurt was. Ruben werd zijn beste maatje.

(Sjoerd komt met een bal naar Ruben, die in een toneelscript loopt te lezen.)

SJOERD

Balletje trappen?

RUBEN

'Waarom wachten op een later dat misschien wel nooit komt? Alles wat u hebben wilt kan ik u geven. Alles, voor een kleinigheid, die u toch niet meer gebruikt.'

SJOERD

Zal ik je een panna laten zien? Tussen de benen door.

RUBEN

'Uw ziel, dat is alles wat ik hebben wil. Straks, als u er toch niets meer aan heeft,' sprak de duivel Mefisto.

SJOERD

Je bent alleen maar met dat stomme stuk bezig.

RUBEN

Hoezo stom? Zou jij je ziel verkopen als je alles kon krijgen wat je hebben wou?
(Ondertussen staat hij stil en speelt Sjoerd de bal tussen zijn benen door.)

SJOERD

Ik weet niet eens waar mijn ziel zit. Panna!

(Ruben pakt de bal af, pingelt en schiet hem tussen Sjoerd zijn benen door.)

RUBEN

Kijk eens onder je arm, mafkees. Of ben je hem al verloren?
(Hij schiet de bal weer tussen zijn benen door.)

SJOERD

Waar slaat dat nou op?

RUBEN

En? Wat heb je ervoor gekregen? Een mooie vrouw, rijkdom, macht? Maar je ziel ben je kwijt.
(Sjoerd haalt uit en schiet keihard tegen Ruben op. Die krimpt in elkaar.)
Au!

SIMONE

(komt binnen, ontfermt zich over Ruben.) Moet dat nou zo ruw? Waarom voetballen jullie niet buiten? Wat is er gebeurd? Laat eens zien.

(Ruben draait zich van haar weg.)

SJOERD

Ach niks. Maak je niet druk. Jij overdrijft altijd zo.

(Hij loopt weg.)

SASKIA

Sjoerd stikte binnen, maar buiten liet hij zich niet zien. Na twee weken vond hij een baantje bij de Boerenhulp, in een dorp in de buurt. Op een dag kwam hij Martin tegen.

MARTIN

Hallo. *(Sjoerd kijkt de andere kant op.)* Hoe is het?

SJOERD

Prima.

MARTIN

Mooi. Goed om te ..

SJOERD

Je bent een klootzak.

MARTIN

Oké.

SJOERD

Waarom zei je niks? *(Martin haalt zijn schouders op)* Toen ik je belde. Toen wist je het al.

MARTIN

Wat had ik moeten zeggen? Het had geen zin meer. Ma had het zo in haar hoofd.

SJOERD

Jij bent geen boer. Jij bent een verrader.

MARTIN

Jij weet toch ook dat het zo niet langer kon. Je was er nooit. Je liet de boel lopen. Je was alleen maar bij haar.

(Sjoerd geeft hem een vuistslag. Martin wankelt, valt, heeft een bloedneus.)

MARTIN

Kom naar huis. Praat met pa.

SJOERD

Op mijn knieën terug, zeker? Dat zouden jij en ma wel mooi vinden, niet? En dan? En dan? Als ik Simone dump, dan mag ik van ma misschien jouw boerenknechtje zijn? Ik schijt op jullie! Op jullie allemaal!

(Hij geeft Martin en trap, maar stopt daarna als hij ziet dat die zich niet verweerd. Hij loopt weg.)

Ik kom niet meer terug! Nooit van z'n levensdagen!

(Martin af, met een zakdoek voor zijn neus.)

SASKIA

Sjoerd vond een ander baantje bij een loonbedrijf, nu een stuk verder weg. Hij ging er 's ochtends vroeg met de auto van Simone naar toe en kwam 's avonds laat weer thuis. Simone dacht iedere dag aan volhouden. Volhouden tot het beter zou gaan. Als ze elkaar maar vast hielden, dan zou het op een dag beter gaan.

(Donker. Simone ligt op bed. Sjoerd sluipt de kamer in, kleedt zich uit)

SIMONE

Ben jij dat Sjoerd? Wat ben je laat. Heb je gedronken? Kom maar lieverd.

(Hij kruipt bij haar in bed. Wil vrijen.)

Au. Au. Sjoerd, niet doen. Au! Stop even.

SJOERD

Wat is er nou?

SIMONE

Je doet me zeer.

SJOERD

Ach verdomme. Dat gezeur ook altijd.

(Hij gaat op de rand van het bed zitten. Simone kruipt achter hem, houdt haar handen voor zijn ogen, fluistert.)

SIMONE

Sjoerd kom hier, even een experiment.

SJOERD

Niet nu.

SIMONE

Even, heel even. Ogen dicht, toe maar. Laat je vallen, zwaar zijn. Ik heb op je gewacht, lieverd. Alle nachten, ik raak je kwijt. Kom terug, lieve Sjoerd. Alsjeblieft kom terug. Laat me niet alleen.

SJOERD

Verdomme. Verdomme. Verdomme.

(Sjoerd valt langzaam met haar achterover. Hij begint te snikken.)

SASKIA

Naarmate Simones liefde groeide werd ze wanhopiger. En hoe wanhopiger ze werd hoe meer haar liefde groeide. Maar de minnares, de betoverde geliefde, de speelkameraad, moest steeds meer wijken voor de moeder, de bezorgde, de ongeruste. Wat moest ze doen? Wat moest ze doen?

(Rein strompelt op krukken voorbij. Een nerveuze Simone schiet hem aan.)

SIMONE

Veldman! Eindelijk zie ik u een keer alleen. U komt nooit meer in het café. Ik maak me zorgen om Sjoerd. Het gaat niet goed met hem. Waarom moet dit zo? U kunt hier toch niet achterstaan? Tussen u en uw vrouw was vroeger misschien wel net zo'n groot verschil.

REIN

Dat zou kunnen. En dat was dan ook niet altijd even makkelijk. Misschien weten wij daarom zo goed hoe moeilijk het is als de verschillen zo groot zijn.

SIMONE

Voor ons zijn die niet zo groot. Aan ons ligt het niet. Het zijn de anderen die het niet kunnen hebben: het dorp. Uw vrouw

REIN

Maar die anderen zitten ook in ons. Dat is nou net het probleem. Wij zitten aan elkaar vast. Sjoerd is een boer tot op zijn diepste vezels en u...

SIMONE

En ik niet. Maar de wereld verandert toch? Uw vrouw wil het niet. Van **haar** mag het niet.

REIN

De vraag is niet of het wel mag, maar of het kan. Kijk eens...
(Hij kijkt om zich heen..)

SIMONE

'De kortste weg is meestal een omweg.'

REIN

Van wie heeft u dat? O. Ja. Natuurlijk. Kijk, eerlijk gezegd moet ik nog zien of Martin het wel redt. Het heeft tijd nodig. Nu is iedereen kwaad en lelijk en dat moet eerst zakken, als mest in een put.

SIMONE

Ik weet niet wat ik doen moet. Moet ik hem loslaten?

REIN

Misschien. Dat zul u zelf moeten uitzoeken. *(Simone loopt weg.)* Daar kan ik u niet bij helpen.

SASKIA

Simone wist dat het zo niet langer kon. Ze wist langzaam maar zeker wel wat ze doen moest. Maar hoe maak je stuk wat je het aller-, allerliefste is, omdat dat beter is? Op een dag kreeg Sjoerd ruzie met Ruben.

(Sjoerd rent Ruben achterna die er met zijn gitaar vandoor is.)

SJOERD

Verdomme, rotjong. Blijf met je poten van mijn spullen af!

(Hij geeft Ruben een klap, die roept 'au!' en gaat af.)

SIMONE

Sjoerd! Ben je nou helemaal belazerd? Wat is dit? *(Sjoerd haalt zijn schouders op.)* Wij moeten praten. Zo kan het niet langer.

SJOERD

Aha. Nou zullen we het hebben. Zet mij er maar uit.

SIMONE

Ik zet je er niet uit. Hoe kom je daarbij?

SJOERD

Nou dan maak ik het uit. Ik heb er genoeg van.

SIMONE

Sjoerd.. Kijk me aan. *(Sjoerd kijkt weg.)* Alsjeblieft, kijk me aan. *(hij doet het.)* Hou je van mij?

SJOERD

(kijkt weg). Ik weet het niet meer.

SIMONE

Op de een of andere manier zijn we elkaar kwijt geraakt. Jij bent jezelf kwijt geraakt. Je bent boos op de hele wereld, maar dat is mijn Sjoerd niet. Wij moeten elkaar de ruimte geven. Jij moet een nieuw doel in het leven hebben. Zoek een studie, of probeer ergens anders boer te worden. Gun jezelf de tijd, dan gaat dit over. Vroeg of laat komt het dan met jullie thuis ook wel weer goed. Dat weet ik zeker.

SJOERD

Dat zeg je alleen maar. En ik wil niet eens terug.

SIMONE

Dat zeg je nou. Geef het tijd.

SJOERD

En jij dan?

SIMONE

Ik ...

SJOERD

Je wil me kwijt. Ik ben een blok aan je been.

SIMONE

Nee, nee.. Ik probeer zo hard om van je te houden. Zo hard, dat het zeer doet. En jij probeert het ook, maar ik voel dat je wegglijdt. Dat ik je niet meer kan bereiken. Dat er een donkere gat tussen ons in is gekomen.

SJOERD

Je weet het mooi te zeggen.

SIMONE

We moeten opnieuw beginnen. Zo kan het niet langer.

SJOERD

Nee.

SIMONE

Ik denk dat het beter is als ik hier wegga.

(Het koor zet weer in. De sfeer op het toneel is hetzelfde als in de tweede scène. Sjoerd en Simone staan tegenover elkaar. De makelaar kijkt kritisch de inrichting. Sjoerd en Simone geven elkaar een hand. Dan gaat Simone weg met Ruben, die bij de deur staat met koffers. Even later loopt ook Sjoerd weg.)

SASKIA

En zo gebeurde het ook. Simone verkocht het café. Na een maand was ze het al kwijt. Aan een Rotterdammer. Wat dat moet worden... Zelf ging ze terug naar Amsterdam. En Sjoerd? Die kon 'farming assistent' worden bij een Friese boer in Iowa, in de U.S.A. Misschien was dat het: een nieuw doel in het leven, een nieuw begin.

SCÈNE 13 – Iowa, epiloog

(Zelfde decor als proloogscène. Zwaailichten, geluid van sirenes. Brandweermannen en 'paramedics' lopen rond; er wordt geroepen. Sjoerd wordt op een draagberrie, naar beneden getakeld en afgevoerd. Vanuit een hoek staat Anny verschrikt te kijken. Pete is bij de hulpverleners. Nynke zingt haar lied 'Alles begint opnieuw' met 'The Flying Cows'.)

NYNKE

alles begint opnieuw

alles begint opnieuw

alles begint opnieuw

waar het begon weet ik niet meer
het was of het er altijd was
jij was er en ik was er
en dat was alles wat er was
alles was nieuw
alles voor het eerst

weet jij wanneer deze dag begon
wanneer jij er voor het eerst was
wanneer je niet langer kind was
weet jij later wanneer geluk begon

met jou erbij was ieder ogenblik voor altijd
was er geen begin, geen eind
was er niets dat begon en niets dat ophield
met jou erbij was de tijd op vakantie

nu weet ik precies het uur
weet ik precies de plek
nu weet ik van het mes
dat die dag aan stukken sneed
weet ik dat een grote hand
een streep trok in het zand

nu sta jij daar en ik sta hier
ieder aan een andere kant
nu staat de tijd ieder ogenblik stil
de klok verstopt en tikt en slaat en schuift en schuurt
en scheurt mijn dag in eindeloze kleine flarden
maar ik weet zeker

alles begint opnieuw
alles begint opnieuw
alles begint opnieuw

(Pete loopt op Anny toe.)

ANNY
How is he?

PETE
I don't know.

ANNY
Is he dead?
(Pete schudt zijn hoofd.)

Will he make it?

PETE

I don't know.

ANNY

He'll have to make it. He'll have to make it.

PETE

He will. He will.

(vervolg lied:)

NYNKE

al blijft het vuurtje smeulen
de pijn zal ooit wel smelten
ooit komt er een nieuwe dag
en die zal zijn begonnen voordat je er erg in had
ooit zal de tijd weer vloeien
en zal het zijn of er geen begin geweest was
want ik weet zeker

alles begint opnieuw
alles begint opnieuw
alles begint opnieuw

EINDE